

YEAR/LETO 7

FEBRUAR — 1977

No./ŠTEV. 25

Klub Triglav v Sydneju
želi vsem znancem in
priateljem vesele
velikonočne praznike!

ODKRIVANJE SPOMENIKA IVANU CANKARJU V SYDNEYU

Cankar, povabili smo te in ti si prišel za nami, da boš s svojo nesebično ljubeznijo do svojega naroda in njegove domovine v duhovno oporo nam in tistim, ki jih bomo obdržali blizu tvojih idealov...

Devetnajstega decembra 1976 je g. Gough Whitlam ob navzočnosti tisočglave množice in časnih gostov odkril na zemljišču Triglava v Sydneju spomenik največjemu slovenskemu pisatelju Ivanu Cankarju. Odkrivanje spomenika pomeni vrhunc prostav v letu, ki je bilo posvečeno Cankarju ob njegovi stoletnici rojstva.

CANKARJEV TEDEN OB ODKRIVANJU SPOMENIKA IVANU CANKARJU V SYDNEYU

Prireditve, ki so se vrstile v dneh ob odkrivanju Cankarjevega spomenika, so živo razgibale Slovence ne le v Sydneju, pač pa tudi po drugih večjih krajih Avstralije, saj smo na svečanostih lahko pozdravili zastopnike domala vseh slovenskih društev. Bili pa so prisotni tudi predstavniki nekaterih drugih jugoslovenskih skupin. Svečanosti so torej vzbudile zanimanje pri večini naših rojakov, kar nam je v veliko zadovoljstvo.

UVOD

Kot uvod v Cankarjev teden sta bila dva dogodka. Na dan obletnice Cankareve smrti 11. decembra je fairfieldski župan g. Colless v prisotnosti slovenskih šolskih otrok in članov Triglava prerazil trak na vratih knjižnice Branka Rudolfa in simbolično izročil ključ dobrodelni organizaciji Triglav Community Centre, ki za

knjižnico tudi skrbi. Navzoči so toplo pozdravili župana, ko je v kratkem nagovoru rekel, da razume težave, ki jih imajo izseljenci in da zato zelo ceni njihova prizadevanja, da v novem okolju ohranjujejo kulturno bogastvo, ki so ga prinesli s seboj. Zaveda se, je rekел, da so se tudi njegovi prastarši trudili, takrat, ko so se priselili v Avstralijo, da so ohranili to, kar jim je bilo najdražje. Posebno lepo pa je bil sprejet zastopnik jugoslovenskega konzulata g. Dražen Rubes, ko je spregovoril v slovenščini. Mnogo knjig, ki so sedaj na razpolago, nam je poklonila Slovenska Izseljenska Matica, jugoslovenski konzulat pa nam jih je ob tej priložnosti preko svojega zastopnika uradno izročil.

Drugi dogodek uvoda v Cankarjev teden pa je bil sprejem delegacije iz Slovenije. V nedeljo zjutraj sta

pripotovala na sydneycko letališče Drago Selinger, predsednik Slovenske Izseljenske Matice in Milan Kučan, glavni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in predsednik centralnega odbora za Cankarjeve proslave ob stoletnici. Zbrana nas je bila množica — tudi zastopstvo Slovenskega Društva Sydney je bilo prisotno — in srečanje z Drago Seligerjem po mnogih letih tu v Sydneju je bilo prisrčno. Tudi Milan Kučan se je kaj hitro počutil med svojimi. Prinesla sta nam pozdrave iz domovine, predsednik organizacijskega odbora za odkritje spomenika Jože Čuješ pa je v imenu Triglava sprejel darilo Matice, film Idealist, ki je narejen po Cankarjevem Martinu Kačerju. Krstna predstava je bila že v okviru Cankarjevega tedna.

PRED NAMI SO LEPŠI DNEVI!

Naglica okoli Cankarjevega spomenika je minila; čuti se nakakšno zatišje. Opazovalec, ki Triglava ne pozna zadosti, bi utegnil celo mislit, da je vnema popustila. Pa ni tako! Na vseh koncih in krajih se pravljamo na novo delo, na tisto delo, ki smo si ga zastavili že v samem začetku: izgraditi lastne društvene prostore, takšne, da bodo omogočili vsestransko delovanje naših članov.

S postavljivijo Cankarjevega spomenika smo se srečali tudi z novo idejo: ne moremo si predstavljati, da bi naše zemljišče, na katerega smo postavili spomenik, sploh lahko še kdaj prešlo v drugo lastništvo. Ta košček Avstralije je poslovenjen, je nekaj, na kar venomer mislimo in žrtvovanje za našo skupno stvar postaja vse bolj smiselno. Z izgraditvijo Cankarjevega spomenika nismo obtičali sredi poti.

Pred nami pa je nov dan. Dan, v katerega prav zaradi naših idealov zaupamo. Uspehi, čeprav skromni, nas navdajajo s samosvastjo. Eden takšnih skromnih uspehov je, da ucenci naše triglavskih šole s ponosom in spoštovanjem pristopajo k triglavski mladinski organizaciji.

Urednik

CANKARJEV TEDEN

S Cankarjevo dramo Hlapci v pondeljek 13. decembra se je uradno pričel Cankarjev teden. Pred igro je bila otvoritvena svečanost, na kateri je Milan Kučan, kot častni gost iz domovine, otvoril kulturni teden in se zahvalil za povabilo in čast, ki je doletela Drada Seligerja in njega, da lahko kot zastopnika domovine prisostvujeta pri odkrivanju spomenika velikemu Slovencu in človeku na avstralskem kontinentu. Rekel je, da so Cankarjeve misli živo prepletajo s stvarnostjo današnjega življenja, zato so proslave v domovini izraz ljudske predanosti takšnim mislim. V domovini, je rekел, z velikim zanimanjem sledijo življenju izseljencev, odkrivanje Cankarjevega spomenika v izseljenstvu pa je dokaz, da smo tudi mi istih misli in da torej tudi Cankarjeve misli povezujejo nas v tujini z narodom doma. Pri otvoritvi je sodeloval tudi pevski zbor Triglav. Zapel je nekaj pesmi, nato pa je sledila igra Hlapci.

(Nadalje na Str. 3)

CANKARJEV KULTURNI TEDEN

(nadalj. s 1. strani)

SREČANJE Z ODBORNIKI TRIGLAVSKIH ORGANIZACIJ

V torek 14. decembra je bilo v triglavskih klubskih prostorih srečanje triglavskih odbornikov z Milanom Kučanom in Dragom Seligerjem. Zastopnika iz domovine sta se lahko približne spoznala z našimi najbolj delovnimi člani. Hkrati pa sta lahko začutila trdno voljo, ki je v naših ljudeh, da hočejo ostati delček slovenskega naroda tudi v tujini. Opazila sta tudi, da je Triglav organizacija, kjer posamaznik pomeni nekaj samo tedaj, če sodeluje pri skupnosti in se njegov prispevek vskljuje z željami skupnosti. Naši člani pa so bili srečni, da so bili z njima v manjših skupinah. Na večjih prireditvah je bilo namreč okoli njiju vedno mnogo rojakov, ki so se že zeli z njima pogovarjati, kar je bila seveda tudi naša zelja. Večer je bil lep in prisrčen in vsakemu izmed nas se je zdelo, da je sydneyjski Triglav nekje v Sloveniji.

ZAKLJUČEK ŠOLE, "SNEGULJČICA" IN NASTOP PEVSKEGA ZBORA

V petek 17. decembra je bilo šolsko leto triglavsko šole uradno zaključeno. Da bi bil ta dogodek čim bolj slavnosten, so učenci zaigrali Sneguljčico in priredili nastop. Čudili smo se lepi slovenčini in lepi igri, saj se niso prav nič motili skozi vso igro. Utrdili so nas v prepričanju, da je otrokom slovenska šola resnično potrebna.

DARILO SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE

Po igriči je bil nastop vseh učencev Triglavsko šole. Recitirali in peli so tako lepo, da smo bili ob tem ginjeni in hkrati ponosni, saj sta bila tudi ta večer z nami naša gosta iz domovine. Pred začetkom otroškega nastopa se je ga Mariza Ličan, učiteljica, zahvalila v imenu šolskih otrok vsem tistim, ki so pomagali postavljati Cankarjev spomenik, posebno pa še zastopnikoma Slovenske Izseljenske Matice Dragu Seligerju in Miljanu Kučanu. Ob tej priložnosti je Drago Seliger razdelil učencem šolska spričevala, nato pa je povedal, da je bilo zadnje pismo od Triglava, ki so ga prejeli na Matici, pismo šolskih otrok, v katerem so prosili Matico za svileno slovensko zastavo. "Tej prošnji," je rekel, "nismo mogli odreči." Prinesel jo je s seboj in jo je ob tem nastopu poklonil šoli. Zastavo so takoj razvili, na otrocih pa se je videla radost in ponos, da so prejeli tako dragoceno darilo.

Drago in Miljan sta doživela še eno presenečenje. Zastopstvo triglavsko mladinske organizacije jima je

prineslo spominsko darilo z željo, da bi začutila, da tudi oni — odraščajoča mladina — spoštuje in ceni domovino svojih staršev. Po nastopu šole je bil koncert našega pevskega zbora Triglav. Tudi pevci so se blesteče odrezali, saj so morali nekaj pesmi celo ponoviti. Ko je zardonela njihova pesem po dvorani, nas je obšel tisti skrivnostni občutek,

kakoršnega doživimo le pri najbolj slovesnih doživetjih. Tako so tudi naši pevci dodali svoj dragocen delež k slavnosti tega večera.

Čeprav je bil večer posvečen zaključku šolskega leta, se je vse povsod čutilo, da je del Cankarjevega kulturnega tedna. In Cankarjev teneden bo gotovo prelomnica v našem kulturnem življenju. Rojaki so ob teh nastopih začutili lepoto, ki jim jo nudijo kulturne prireditve in še več, da takšne kulturne prireditve lahko pripravimo sami. To pa pomeni krepko osnovo za naše organizirano lastno kulturno življenje.

prizor iz Sneguljčice

razvijanje slovenske zastave

spodaj: nastop pevskega zbora Triglav

BALINARSKA TEKMOVANJA ZA POKAL IVANA CANKARJA

Sobota pred odkrivanjem spomenika je bila posvečena športu in srečanju otrok jugoslovenskih šol. Balinari so tekmovali za pokal Ivana Cankarja, katerega je osvojila združena skupina slovenskih organizacij iz Viktorije. Pokal za ženske skupine pa je ostal pri Triglavu. Po-

kali ostanejo zmagovalcem v trajno last. Na pikniku jugoslovenskih šol pa smo lahko spoznali njihove uspehe. Na sporednu so bile recitacije, pesmi in narodni plesi. Čeprav so bili šele začetniki, so zelo pogumno nastopali in gledalci so jim iz srca zaploskali. Dan je bil prijeten, povsod pa se je že čutilo neko skrivnostno pričakovanje velikega dogodka, ki bo prihodnji dan.

ZAHVALA ŠOLSKIH OTROK

V tem tednu, dragi rojaki, daje triglavsko skupnost v Sydneju zaključek slovensemu praznovanju stolnici Cankarjevega rojstva. Odkrite je Cankarjevega spomenika v nedeljo ob 6h popoldne na Triglavu bo nekaka pika ob koncu daljših in krajših zgodb Cankarjevega leta.

Odkritje spomenika bo za našo šolo poseben praznik. Imeli bomo občutek notranjega zadoščenja po dokončanem delu. Ne vem, ali bomo stali ob spomeniku ponosni in veseli; prepričani pa smo, da bomo imeli v srcu občutek sreče, in da nam bo domovina tako blizu, da bi jo lahko z roko pozdravili. "Bratje, jaz pa vem za domovino...", je zapisal Cankar pred mnogimi leti, ko se še nikomur niti sanjalo ni, da bo tudi v daljni Avstraliji, v nepomembnem Sydneju za takratno Slovenijo nekož živel slovenski rod, ki bo iz mladih src zaklical domovini in rojakom po vsem svetu: "Bratje, tudi mi vemo za domovino. Tudi naša srca, pa čeprav še tako mладa, že čutijo v sebi toplino slovenske besede, tudi v teh mladih srcih poganja milina lepot, o katerih naši starši

neprenehoma sanjajo. In ko bomo malo dorasli, ko bomo malo več razumeli, bo tudi nam spomenik veliko več kot kup urejeno zloženega peščenjaka s poprsjem nekoga na pročelju. Takrat bomo s ponosom pripovedovali svojim mlajšim, da smo dali za te kamne vse, kar je bilo v naši otroški moči, da smo se ob dviganju spomenika vesili, se učili in se po svoje trudili, da bi spomenik postal in ostal odsev luči, ki prihaja iz domovine." Ne samo odsev, vir moči našemu slovenskemu življu naj postane ta spomenik! Da, dragi rojaki, to je želja in upanje nas mladih, ki hodimo v triglavsko dopolnilno šolo. Z vašo pomočjo prijatelji, predvsem pa z ljubezno in žrtvami naših mamic in očetov, se bo ta naša želja izpolnila. Cankarju res ni treba spomenika. Nesmrtno ga bodo slavila negova plemenita dela. Spomenik je potreben nam. Nam zato, da nas bo vedno spominjal, da materina beseda tudi v tujini ni prazno beseda, da nas bo prepričeval, da so res nebesa pod Triglavom in ob katerem bomo čutili, da pripadamo sicer majhnemu in revnemu narodu, pa zato trdnemu, plemenitemu in v srcu bogatemu. S postavitvijo spomenika smo dejansko hoteli izpolniti vaše želje, predvsem pa pokazati našo hvaležnost do vašega truda za nas. Hoteli smo reči hvala, tebi mama in tebi oče, ki se vkljub preobilemu delu in potrebi po počitku odrekata prostemu času in razvedrilu zato, da bi mi lažje spoznali kaj pomeni — Slovenija. Hvala smo hoteli reči tudi Sloveniji, vsej njeni mladini, šolski in dobrašaoči, vsem staršem in prijateljem doma. Hvala za vse skrite misli in skrbi za nas, hvala za vso pomoč, hvala za našo šolo. Ob odkritju našega spomenika, vam rojaki Slovenci preko tukaj navzočih Slovencev, predvsem pa preko zaotropnikov domovine, pošiljamo prirčen slovenski pozdrav z zagotovilom: BRATJE, MI VEMO ZA DOMOVINO! MI VEMO ZANJO IN JO PO OTROŠKO LJUBIMO!

VRHUNEC DOGODKOV – ODKRIVANJE SPOMENIKA

ODKRIVANJE CANKARJEVEGA SPOMENIKA

Dan, na katerega smo dolgo čakali, je nastopil. Ko so se prvi obiskovalci pričeli zbirati, so opazili le spomenik, zakrit v triglavski prapor, okrašeno tribuno in bolj slovesno vzdušje v triglavskih prostorih. Ko so se zbrali še častni gostje in se je bližal čas slovesnosti, se je vse bolj kazalo: tudi slavnostno razpoloženje vsakdo je postal bolj pozoren, da ja ne bi kaj zamudil. In ko so častni gostje prispevali k slavnostnemu odru, je bila okoli spomenika že zbrana množica. Med častnimi gosti smo lahko videli poleg Draga Seligerja in Milana Kučana tudi vodjo zvezne opozicije in poslanca za okolje, kjer je naš klub g. Gougha Whitlama s soprogo, jugoslovanskega ambasadora g. Aleksandra Šokorca s soprogo, senatorja Tonija Mulvihilla, zastopnika premierja za New South Wales g. Georga Puccilla, fairfieldskega župana g. Collessa, jugoslovanskega generalnega konzula iz Sydneja g. Velimirja Lesiča, jugoslovanskega konzula iz Sydneja g. Petra Čokrevskega s soprogo, zastopnike skoraj vseh poznanih slovenskih društev v tem delu Avstralije in tudi zastopnike nekaterih jugoslovenskih organizacij tu v Sydneju.

Sam začetek svečanosti se je pričel z igranjem avstralske himne in dviganjem avstralske zastave. Sledilo je dviganje jugoslovanske in slovenske zastave ob igranju obeh himen. Že otvoritev nas je navdala z zanosom, da je odkrivanje Cankarjevega spomenika tu v Avstraliji doodek, na katerega s spoštovanje gledajo ne le Slovenci v Avstraliji, pač pa tudi drugod po svetu, saj je naš Cankarjev spomenik edini, ki se ga je odkrilo za njegovo stoletnico rojstva. Pozdrav častnim gostom in udeležencem je spregovoril predsednik organizacijskega odbora g. Jože Čuješ, nakar so sledili govorji. Vsak govornik je poudaril duhovni pomen postavljanja spomenika, najbolj obširno pa je o Cankarju govoril Milan Kučan, predsednik centralnega odbora za Cankarjeve proslave v Sloveniji. Rekel je, da so Cankarjeve ideje o narodu, ki naj preneha biti hlapec tujcu, bodrile tudi partizanske

enote, katere so se v času narodno osvobodilne borbe borile proti nemškemu in italijanskemu okupatorju. Orisal je pomen Cankarjevih idej tudi v današnjem času, ko si narod piše sam svojo sodbo.

Množico so pozdravili in nagovorili tudi fairfieldski župan, vsi sedanji predsedniki Triglava, zastopnica društva Jadran iz Melbourna, zastopnica Slovenskega društva iz Sydneja, zastopnik premierja za New South Wales g. Puccillo, senator Mulvihill in drugi. Predsednik Slovenske Izseljenske Matice Drago Seliger je poleg pozdrava izrazil tudi iznenadenje, da je v tako kratkem času po prvem obisku delegacije Matice leta 1972 toliko kulturnega delovanja pri Triglavu. Jugoslovanski ambasador g. Aleksander Šokorac je v svojem nagovoru izrazil potrebo, da izseljenici ostajajo povezani z narodom, odkoder prihajajo, kajti edino tako imajo lahko občutek, da narodnostno nekomu pripadajo. In Triglav je to povezavo vedno izrazil.

Zadnji govornik je bil g. Whitlam. Najprej se je zahvalil za čast, da lahko odkrije spomenik človeku, katere-

ga ideje so postale nujnost današnjega življenja. Ideje, katere je Cankar z umetniško besedo podajal svojemu narodu, so danes spremljive pri vseh narodih, ki jim je mar socialna pravičnost. Vesel je, je rekel, da smo Slovenci tu v Sydneju postavili spomenik prav Cankarju.

Na kraju njegovega govorja ga je g. Čuješ povabil, da odkrije kip. Med gledalcem je završalo in vsakdo je stopil korak bliže. Ko je bil Kip odkrit, so rojaki ostrmeli: stali so pred duhovnim velikanom svojega naroda, on pa jih je nemo in do-

brohotno gledal. Gledal je svoje ljudstvo, tisto ljudstvo, v katerega še vedno veruje in mu kaže pot!

Svečanost se je končala. Nad Cankarjem in njegovo množico pa so v lahnem vetru plapolale naše zastave, zastave naše stare in nove domovine....

Cankar, povabili smo te in prišli zi za nami, da boš s svojo nesobično ljubezni do svojega naroda in njegove domovine v duhovno oprovo nam in tistim, ki jih bomo blizu svojih idealov obdržali!

Petkovšek

Zgoraj: Predsednik Slovenske izseljenske Matice Drago Seliger, pozdravlja rojake.

Levo: Častni gostje ob tribuni. Z leve na desno g. Gough Whitlam, ga. Whitlam, ga Šokorac in jugoslovanski ambasador g. Aleksander Šokorac.

CANKARJU

Pred sto leti, ko revna, izčrpana mati v borni je koči osmo dete povila, takrat ni znala in ne slutila, da je velikega sina narodu izročila, ki bo dal zanj vse, kar genij more dati.

Trpel je zaradi matere ljubeče, ker ji ni mogel dati blagostanja in sreče. Trpel je za svoj zatirani rod, za hlapce Jerneje, ki so bili vsepovsod.

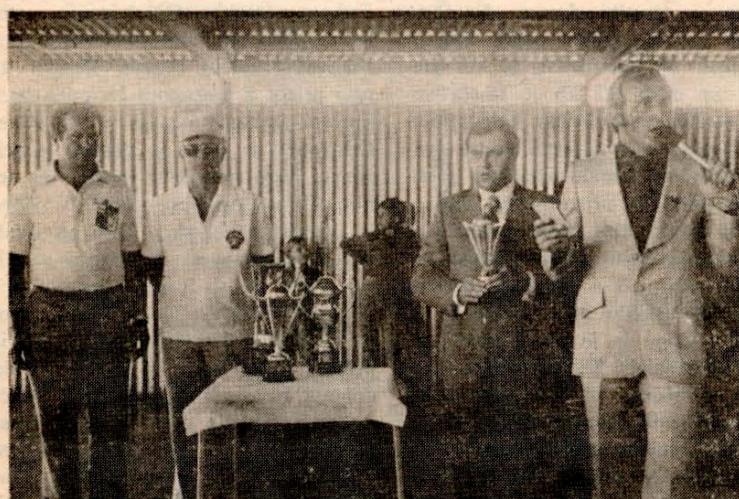
V trpljenju in obupu ni klonil, nihče mu bistrega duha ni zlomil. Napovedal je Slovencem boljše dneve, ko se bodo dvignili in otesli reve.

Kakor mati, tudi sam ni znal, da bo zategadel nesmrten postal, da bo njegov rod daleč od domovine cenil njega in njegove vrline.

Ivana Škof

Gornje beesde je ob odkritju Cankarjevega spomenika in srca in z zanosom povedala njihova avtorica, učiteljica slovenske dopolnilne šole "Jadrana" v Melbourne, gospa Ivanka ŠKOF. Res, da to kot pesem ni umetnina, kot ni umetnina v pravem pomenu besede naša piramida, na katero smo postavili Cankarja, vendar je med to pesmijo in med postavljenjo piramide bistvena sorodnost: SLOVENSKA IN MOGOČNA LJUBEZEN NAŠEGA PREPROSTEGA ČLOVEKA STA DALI NAŠEMU VELIKANU IN VZORNIKU VSE, KAR STA NAJDRAŽJEGA IMELI. IN VEČ KOT VSE NE MORE DATI NIHČE!!!

... V tem je vrednost in veličina Cankarjevega spomenika na Triglavu v Sydneju. V tej žrtvi in iskrenosti mu verjetno na svetu ni enakega.

Milan Kučan, predsednik glavnega odbora za Cankarjeve proslave v Sloveniji, izroča spominske pokale zmagovalcem.

DOMOVINA, TI SI KAKOR ZDRAVJE!

Monument to Ivan Cankar unveiled

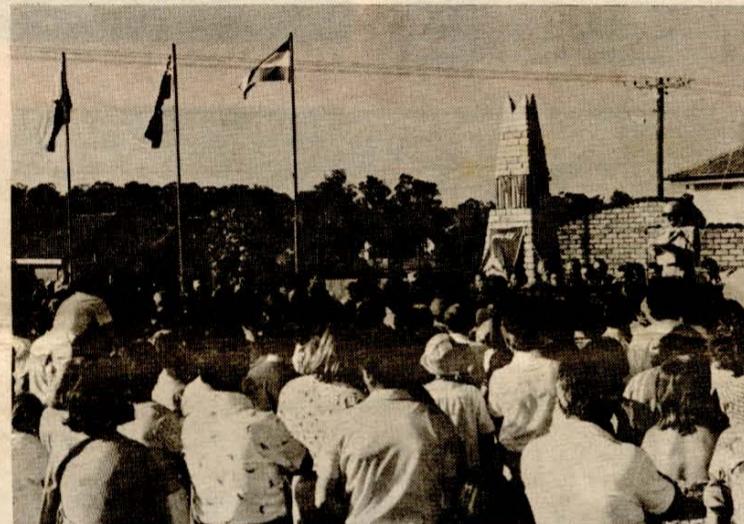
A SLOVENE HOLIDAY IN SYDNEY

(By Rodna Gruda)

December 19th, 1976 will remain an important milestone in the history of the Slovene community on the Fifth Continent. At the ceremony upon the unveiling of the monument to the Slovene writer Ivan Cankar, where my colleague Milan Kučan and myself were present as the representatives of S. R. Slovenia, this idea, expressed in the same or very similar words, could be heard a number of times. Our fellow-countrymen who expressed this idea spoke with pride and with due satisfaction, aware that they had accomplished an important task. Why shouldn't they feel proud, after all. The unveiling of the monument on the piece of land belonging to "Triglav" was, and will remain, a great cultural action through which the Slovenes in Sydney and all over Australia joined in the celebration of the 100th anniversary of Cankar's birth, which was most solemnly celebrated in their native land. When we speak about the cultural action initiated and realized by our fellow-countrymen so far away from their native land, we can distinguish several cultural dimensions of this action. Firstly, there is the idea to show honour and respect to the spiritual giant of the Slovene nation, this idea being conceived in an environment which does not look particularly favourably upon ideas and actions which bring no material advantages. Then there is the bust of Ivan Cankar, made by the academic sculptor Zdenko Kalin, which is in itself a fine work of art. There is also the architectonic setting, the work of architect Žigon, which symbolizes, in a large block of stone, the giant among our mountain peaks — Triglav — the name which is so often present in the Slovene communities abroad. Further, we must mention the hard-working hands of our fellow-countrymen who were coming to the "Triglav" land with sincere devotion and great enthusiasm and did whatever had to be done in order to give the whole monument the desired shape. As the builder, Karel Samsa has certainly distinguished himself, but the records of the "Triglav" society contain a long list of those who have devoted most of their spare time to the building of the monument. Moreover, our fellow-countrymen didn't want to mark the centenary of Cankar's birth by erecting the monument only. They also organized several cultural events, which point to the further cultural dimensions of the celebration. Thus we were able to see a lovely program performed by the children who attend the part-time Slovene school and prepared with the help of their "tetka Marisa" ("Auntie Marisa"), as they call their Slovene teacher, Marisa Ličan. The play they performed, "Snow-white", and their recitations and songs, brought tears to the eyes of many present. A lot of hard work and self-denial, as well as courage, had been necessary in order that the Slovenes in Sydney were able to see one

of the most demanding plays by Cankar, "Hlapci". The singing choir, which represents the oldest form of activity of the "Triglav" society, held several concerts of Slovene songs. Then there was the so-called "Cankarjev tabor" (The Cankar Camp) which showed the knowledge of the native tongue acquired by the children who attend regular lessons of the Slovene or other Yugoslav languages. A number of men's and women's teams took part in a bowling competition, bowling being the most popular sport among our emigrants. We could go on enumerating the various activities in which the Slovenes in Sydney engage and which were greatly revived of initiated during Cankar's Year.

vours for preserving and promoting the culture of the nation they originate from. The speech delivered by Milan Kučan, the Secretary of the Conference of the Socialist Alliance of the Working People of Slovenia received a particularly warm welcome. In his carefully composed and concise speech, Milan Kučan presented an outline of the life and work of Ivan Cankar and the important role he had played in the Slovene and Yugoslav as well as in the international cultural arena. Our fellow-countrymen were pleasantly surprised when they heard how much Mr. Gough Whitlam knows about our writer and his work. When Mr. Whitlam spoke about Cankar he placed him among those writers who

At the unveiling of
Cankar's Monument.

The celebration reached its culmination on December 19th 1976 when the "Triglav" land was crowded with people from the early morning till late at night. The shortage of petrol (apparently due to strikes in oil-refineries and the distribution network) which had lasted for several weeks, couldn't prevent a great number of Slovenes from Sydney and the delegations of almost all Slovene societies in Australia from coming. The main celebration was opened by the Chairmen of the Committee for the Cankar monument, Jože Čuješ. While the Australian, Yugoslav and Slovenian anthems were being played, the flags of Australia, Yugoslavia and Slovenia were raised on flagpoles near the monument, several distinguished personalities of Australian public and political life: the leader of the Australian Labour Party, Mr. Gough Whitlam, Senator Tony Mulvihill, the representatives of the NSW provincial government, the Mayor of the commune in which the "Triglav" land is situated, and several others. The guests of honour included also the representatives of the S.F.R. Yugoslavia, led by Ambassador Aleksander Šokorec, the representatives of the Yugoslav Consulate-General and the delegations from Slovenia. Several speakers congratulated the members of the "Triglav" society upon their holiday and success in their ende-

deserve world-wide recognition. He also mentioned the endeavours made by the Australian authorities to enable newcomers to join the Australian society as its equal members as quickly as possible. He pointed out several times that the Australian society firmly rejects any form of national assimilation and appealed to all those present to preserve and promote their national identity and the culture of the nation from which they had come, for the multi-cultural nature of Australian society and the mutual interaction of various cultures increasingly enrich this society.

The main celebration upon the unveiling of the monument was followed by friendly informal meetings of our countrymen from all over Australia. They talked about their life and work in their associations and societies; about the good and bad experiences they'd had in their cultural work, in preparing special radio programs and organizing lessons in their native tongue, and about hundreds of other things concerning their private life and the activities of their societies. A group of young, promising musicians, "Mavrica" ("The Rainbow") contributed to the pleasant atmosphere and high spirits of everybody present and the Slovene song could be heard all over the "Triglav" land. But even in this atmosphere thoughts wandered back to Ivan Cankar again and again, and everybody agreed that "their" Cankar will further strengthen the bonds between them and their native land and that they will thus represent an even more important link in the friendly cooperation between Australia and Yugoslavia.

Drago Selinger

CANKARJEVI HLAPCI V SYDNEYU

V okviru kulturnega tedna Ivana Cankarja v Sydneju, je poleg drugih kulturnih dejavnosti kot prvo bila uprizorjena drama Ivana Cankarja "Hlapci". Ni moj namen, kot bi morda marsikdo pričakoval, da napišem kritiko o izvedbi drame. Namesto kritike naj le podam nekaj hvaležnih misli ob uprizoritvi, le kot gledalec in misli, ki jih je imela večina gledalcev. Kakršna koli kritika bi bila odveč, neprimerna, bodisi hvalisanje, bodisi omalovaževanje posameznih igralcev, prizorov itd. Vsi vemo, da igralci niso profecimalci pač sa amaterji, kajti večina je bila prvič na odrui. Vse igralce osebno poznamo. Vsakdo brez izjeme se je vživel v vlogo in jo podal tako, kakor v resnici je: preprosto, naravno, sproščeno in brez pretiravanj ali namišljenih fines. Rekli bi, da je bil vsak samemu sebi režiser.

"Uprizoritev drame 'HLAPCI' je drzen podvig režiserja g. Karla Dolencu in izraz samozavestnega spoštovanja igralcev do Ivana Cankarja in njegovega doprinosa do slovenske besede". Tako smo brali v "gledališkem listu" ob predstavi Hlepcev. Res drzen podvig! Drzno je posegel v sam

vrh slovenske dramske umetnosti! Režiser in igralci so mnogo tvegali: uspeh ali popoln polom? Vsakdo, kdor zahtevno delo pozna, je upravičeno dvomil v uspeh. Že pičel obisk pred predstavo te obdaja z občutkom neuspeha. Ob dviganju zastora na odrui sem malce nervozno pričakoval razpletajoči drame. Vendar že prvi prizor z nastopom Jermana nam prežene iz naših srce ves prikrit strah. Odvijanje na odrui iz prizora v prizor te hitro prezvame in smo se nehoti in neprisiljeno vživeli v vloge in dogajanje na odrui. Tudi pri igralcih se samozavest iz prizora v prizor veča. Že v drugem dejanju pridejo do izraza vse vloge, vsaka s svojo specifično karakteristiko. Tako iz prizora do prizora in iz dejanja do dejanja rastejo liki igralcev z odlično interpretacijo oseb in vlog, kmalu smo gledalci kot igralci spojeni v eno dušo. Vsi napeto sledimo vsakemu igralcu in vpijamo vsako njihovo besedo. Ko pade zavesa po dejanju, je v dvorani še za hip tišina kot v prazni temni cerkvi. Še traje trenutek, da se zavemo, kje smo in naše vsakdanjosti.

(Nadalj. s 4. Strani)

Drama je postavljena tja na začetek našega stoletja, med leta 1905 do 1909. Vendar je živa še danes. Morda moja drzna trditev: aktualna predvsem za naše slovenske razmere pri nas v Sydneu ali na sploh v Avstraliji. Zdi se nam, da nam preko Jermana govorji sam Cankar. Da nam v likih kot so igralci v vlogah Hvastje, Komarja, Župnika, Upravitelja, učiteljice Lojske, kovača Kolandra in drugih, na prepričljiv način kažejo vso pisateljevo tragiko, upornost in človečnost. Ravno ti, kot vsi ostali igralci, so na svojstven način podali vloge in jih interpretirali tako, kot so nam lastne razmere in tako kot smo mi Slovenci v Sydneu. V tem je bila velična in uspeh "Hlapcev" v Sydneu!

Ob zaključku predstave so se gledalci pomešali med igralce, sledile so čestitke, kratke debate in vprašanja igralcev kako je bilo. Opazoval sem igralce in gledalce! Gledalci so navdušeno zatrjevali svoje zadovoljstvo. Na našmikanih obrazih igralcev si videl nervozen a zadovoljen nasmeh, kateri je izražal veliko: ni bil zaman trud, bojazen je mimo, uspeli smo! Uspeh, najlepše plačilo za Vaš trud! Šli smo z mislio domov, da smo doživelji lep in bogat večer. Še več, Slovenci v Sydneu smo se dostojo odolžili spominu Ivana Cankarja. Dokazali smo, da smo vredni njegovega spomenika! Kot Solvenec sem vesel, da se tudi na petem kontinentu še goji slovenska beseda, ponosen sem na igralce, da so z našo slovensko besedo šli v sam vrh slovenske dramatike, ki je ob enem tudi sam vrh slovenske umetne besede. Uspeli ste in s tem neizpodbitno pokazali vsem kaj se zmore, če se le hoče!

Lojze Košorok

POMOČ POSOČJU

Pred nedavnim so v podružnici Ljubljanske banke v New Yorku prejeli ček za tisoč dolarjev, ki so jih zbrali Slovenci iz zahodne Pensylvanije, iz Pittsburgha. Denar so naši rojaki namenili kot pomoč ljudem v Posočju, ki jih je lani prizadel potres.

ZIVAHNO NA MEJNIH PREHODIH

LJUBLJANA — Na mejnih prehodih je bilo lani v Sloveniji za desetino bolj živahno kot leto prej. Čeznje je pripravljalo za devet odstotkov več potnikov kot v istem obdobju leta 1975 in pripeljalo za deset odstotkov več cestnih vozil s štirinajst odstotkov več prepeljanega blaga.

Do konca lanskega novembra je prišlo v Jugoslavijo čez mejne prehode — v rednem in obmejnem prometu — skupaj 43 milijonov potnikov. Šibkejšemu novembру, ki je premogel nekaj manj kot tri milijone prispelih potnikov, pa je nato sledil razmerova "prometni" december.

Z gotovostjo je v vsem lanskem letu prišlo čez mejne prehode v Sloveniji kakšnih 48 milijonov potnikov, kar je za okrog 7,5 milijona več kot leta 1975.

O D M E V I**EXEGI MONUMENTUM...****(RAZMIŠLJANJE OB SPOMENIKU IVANA CANKARJA.)**

"... bil je dan, zapisan z zlatimi črkami v zgodovini našega naroda. Zakaj padla je zavesa od spomenika Ivana Cankarja in narod je izpolnil svoj dolg; pozno sicer, kakor je žalibog navada, toda izpolnil ga je. Navdušenost je razodevala, da se je narod pač zavedal svoje svete dolžnosti; ali naš narod je ubožen, in če bi njegovi hvaležnosti ne bilo stalo na poti njegovo siromaštvo, bi bil Ivan Cankar že zdavnaj imel spomenik in ne bil bi visok štiri metre in pol, temveč dvajset metrov in čez. Zlobni jeziki, ki po svojem poklicu in nagnjenosti glodajo ob najdragocenejših naših svetinjah, tudi te imenitne vseslovenske slavnosti in spomenika samega ne bodo pustili pri miru...

Najboljše je, da opisem takoj slavnostni komers, ne zato ker sem jaz samigral tam precej važno vlogo, temveč zato, ker mislim, da se je razdel šele na komersu najširši in najgloblji pomen slovesnosti.

Vidiš, dragi Cankar, moj jezik ni vedno žlahten, zato pa je včasih malo žleht. Nalaš sem vključil tvoj nedosežni, lahno ironični opis odkrita spomenika v tale članek. Sveda ti nisi Astasius von Schiowitz, kakršnaki primerjava bi bila groba žalitev; a odkritje spomenika z vsemi spremnimi pojavi je odkritje spomenika, pa bodi komurkoli. Ne kaž sorodnega imava že od nekdaj in odkar sem ti projektiral spomenik, sem še bolj navezan na tvoja Zbrana dela. Včasih, ob tihih večerih, ko se blestijo luči Sydnea pod mojim oknom, se mi zazdi kot da bi bil ti sam navzroč. Dober in blag je tvoj duh, posvetnost in njene skrbi ga ne težijo več, ohranil pa je svojo pronicljivost in ostrino, svojo duhovitost in jedkost. Kadar ugledam tvoj podunovljeni kip, se mi zdi kot da bi kljub plemeniti otožnosti pomežnikil in dejal: "Eduš, te že majja!"

Ja, dragi Cankar, ko bi le ve-

del kaj si mi nadobil s tem da mi je bila naklojena čast zasnovati tvoj spomenik tako, da bi bil dostojen okvir tvojem portretu! Vedel si, natačno si vedel da ne bom mogel delati drugače kot mi velevata srce in vest. Vedno mi je bilo vseeno kaj bodo ljudje rekli, zdaj pa mi je še prav posebno vseen. Glavno je da spomenik izraža tvoje ideje in tvojo osebnost: ostrino v vertikali, širino in mehkobo v horizontali. Velja pa tudi danes nemški rek da "jedem Menschen Recht getan ist eine Kunst die keiner kann." Oprosti mi tudi da sem delal zaston spomenik ravnotebi, ki si tako sijajno usekal po zastonkarstvu! Srce je velevalo, pravčnost se je upirala, srce je zmagačo! Obljubim pa da je to zadnjiči.

Spomenik ni zgrajen za današnji čas. Pravilno vrednoten bo šele čez dobrih sto ali več let. Zdaj še nikomur ni zares po volji. Zaradi njega so predstavniki dveh domovin morali dolgo, predolgo sedeti pod grčevim božjim oblico, ravno ob naši dišeči clochemerlski kapelici. V Centennial Parku namreč še ni mestita ne zate, ne za Kalina, ne zame. Tvoj memorial ni všeč tistim Avstralcem, ki bodo morali preiti z udobnega stališča asimilacije na integracijo, kar pomeni neke vrste Evropo na južni polobli, pa tudi ne tistim našim Staroslovencem ki jih petkratno zbrada zvezda, simbol osvoboditve dela od kapitala in obenem tudi znak naše stare, iščoče domovine.

Prav zares bi rad vedel, kaj bi ti sam napisal, če bi se znašel na otvoriti spomenika sebi v čast, tako nekako kot sta se znašla Tom Sawyer in Huckleberry Finn na svoji lastni maši zadušnici.

Verjetno bi bili bogatejši za nekaj ostrih prebliskov na naš račun, kot si jih znal ukresati za časa svojega življenja. Morda bi rekel takole: "Lepa hvalevredna stvar je politika ali komers in narodu je v korist, a vendar kako ste mogli pozabiti na

skromnega moža kot je recimo Janko Berginc?"

A gotovo ne bi samo grajal, ker bi videl velik napredok. Če bi se ozrl po zvezdah, bi opazil, da tvoj spomenik stoji čisto na drugem koncu sveta. In če bi vzel v roko program svojega, Cankarjevega tedna, bi se začudil nad imenom "Gorenje International." Verjetno bi imel ta oglas za slab vic, dokler ti ne bi kak sproletariziran slovenski intelligent, bodoči režiser ali inženir, učitelj ali učiteljica, pojasnil da tako podjetje zares obstaja, da ni upravljan z Dunajem in da je celo zelo uspešno. Srečal bi tudi le malo ljudi z dvojno resnico, morda le med senatorji in politiki, ker jih tukaj ni veliko. Te zvrsti, in sicer dveh sort: bivše klerikalne in bivše liberalne je nekaj več v Ljubljani, a skoraj gotovo ne bi bila vredna tvojega peresa, ker izumira. In tako bi spoznal svoje spremenjeno ljudstvo, ki po besedah nekega našega Staroslovence, iz naroda hlapcev postaja narod — sicer še ne gospodarjev — pač pa že gospodov.

Kar pa je najlepše: dobil bi odgovor na svoje dvome. To je bilo tisto, kar te je za življenja najhuje mučilo v temnih duševnih trenutkih: "Ali ima vse moje pisanje smisel? Ali ni vse zaman?"

Videl bi da tvoje delo ni bilo zamen. Če bi jih vprašal tisoč, vsakega posebej, bi ti odgovorili isto kot jaz.

Ampak, vedi, slavlenec, zdaj se sam, še živ, sprašujem: "Ali je imelo sploh kak smisel, da sem ti zasnoval spomenik? In to ravno tak spomenik, z vsemi navidezno protislovni sestavinami in ravno v tej Avstraliji, ki je za nas prava gluha loza?" Upam da ne. "Ali se boš vrasel v ta suhi avstralski les kamor smo te vcepili?" želim da bi se.

A vendar: Če v Jugoslaviji Slovenci kaj naredi, se odzove dvajset milijonov do Triglava do Djedvjetje in trzne kot isker žrebec če se ga z roko dotakneš. Avstralija pa se ne zgane niti za mišek; kot da bi komar sedel na brontozavra...

Zato, vidiš, je dvom ostal in žalost v duši tudi. Ali znaš odgovoriti, Ivan Cankar? Ali naj na odgovor rajši počakamo še malo, takole kakih tristo let?

Ing. Ivan Žigon

UMRL JE DR. TRUHLAR

LJUBLJANA — Ob nenadni smrti prof. dr. Vladimira Truhlarja uglednega slovenskega duhovnika, ki je služboval tudi v Vatikanu, je predsednik komisije za odnose z verskimi skupnostmi pri slovenski vladni Stani Kolman izrazil sožalje pokojnikovi sestri Zori Landus ter dr. Marjanu Šefu, predstojniku viceprovincije družbe Jezusove v SR Sloveniji.

JUGOSLOVANI NA "STREHI SVETA"

BEOGRAD — Jugoslovanka alpinistična odprava na najvišji vrh sveta Mount Everest je te dni iz Nepala dobila dovoljenje tamkašnje vlade za organiziranje odprave na "streho sveta" čez dve leti. Sedma jugoslovanska alpinistična himalajska odprava se bo spomladni 1979 odpravila po zahodnem grebenu ki ga doslej ni prelezala nobena izmed enajstih odprav, ki so se doslej odpravile na najvišji vrh sveta.

DRAMSKA SKUPINA TRIGLAV

vas vabi na predstavo Cankarjeve igre

H L A P C I

ki bo v soboto 30. aprila 1977

v Poljski dvorani, Bareena Street, Canley Vale

Vstopnina 3 dollarje.

V VARŠAVI BODO SPOZNALI**"ARHEOLOŠKO LJUBLJANO"**

24. januarja odpirajo v Varšavi razstavo "Arheološka Ljubljana", ki jo je pripravil mestni muzej iz Ljubljane.

Arheološko Ljubljano sta na pot v Varšavo pospremili še razstava likovnih del Veljka Tomana in pa akcija "Turistična ponudba Ljubljane", ki bo Poljake seznanila s turističnimi možnostmi Ljubljane.

REKORD JUGOSLOVANSKE OBUTVENE INDUSTRIJE

BEOGRAD — Jugoslovanska obutvena industrija je lani izdelala okrog 49 milijonov parov obutve kar je za 3 milijone parov ali za 5% več kot predlaganim.

Proizvodnja bi bila precej manjša, če ne bi bilo lanskega nadvse uspešnega izvoza obutve. Na zunanjih trigh je jugoslovanskega industrija lani prodala kar okrog 20 milijonov parov obutve.

KMEČKA OHCET V WOLLONGONGU

Slovencem v Avstraliji je znano, da Slovenski Klub Planica v Wollongongu že drugič organizira Slovensko kmečko ohcet. Letos bo naša slavnost 16. aprila. To pa ni v ponos samo nam v Wollongongu, temveč tudi ostalim Slovencem po Avstraliji.

Mnogi se čudijo, kako si upamo prirediti nekaj, kar je skoraj nemogoče na petem kontinentu. Kdor se spominja, ali je mogoče celo sam videl našo prvo ohcet, se bo gotovo strinjal z nami, da nam ni bilo lahko. Mnogo truda smo morali vložiti v to delo. Imeli pa smo trdno voljo. Dosegli smo lep uspeh, saj smo postavili slovenstvo na avstralski zemljevid. Časopisi so obširno pisali o tem, posamezni dogodki pa so se prikazovali po televiziji in po kinodvoranah. S prvo Kmečko ohceto smo prebudili tudi mnoge starejše slovenske izseljence, najsi bo to tu v Wollongongu ali pa drugod po Avstraliji. Kateri so že pričeli pozabljati na našo slovensko kulturo in naše stare običaje. Dokazali smo torej, da se da mnogo narediti z dobro voljo. Priznati pa je trebo, da so v Avstraliji drugačne okoliščine in navade in ravno zato je treba še več vstrajnosti. Pri prvi ohceti smo mi sami včasih podvomili v uspeh. Težko je bilo namreč celotno vzdušje obdržati slovensko.

Ena od naših dosedanjih največjih prireditev je bila naša prva Slovenska Kmečka Ohcet 5.4.1975 tu v Wollongongu, o kateri smo prepričani da ste tudi v oddaljenih krajih čuli o njej.

Slovenski klub Planica Wollongong, je STROGO nepolitično društvo katerega namen je ohraniti našo Slovensko Kulturo, jo prenesti na našo mladino, katera je rojena tu v naši novi domovini Australiji, ter skušamo kolikor je v naših močeh, da ohrani naša mladina naš materinski jezik, ravno tako tudi nudimo finančno ali materialno pomoč vsem Slovencem kateri so v nujni potrebi.

Omeniti Vam tudi moramo, da do sedaj še nimamo svojih Društvenih prostorov, kakor tudi ne našega zemljšča. Imamo pa upanje, da bo prišel čas, ko bomo zmogli in si kupili svoje lastno Slovensko zemljšče na katerega bomo postavili naš Slovenski Kulturni dom.

Zgornje vrstice so kratki opis našega Slovenskega Kluba Planica in njenega Kulturnega delovanja.

Z. Groznik

Po uspešnem zaključku in laskavih pohvalah pa so nas pričeli spravljati, kdaj bomo zopet poprijeli za delo. Odbor Planice se je odločil, da bo prireditev vsako drugo leto. Ako bi ohcet prirejali vsako leto, potem ne bi imeli nobenega premora. Priprave trajajo namreč celih dvanajst mesecev. Poleg tega pa moramo prirejati tudi prireditve za na-

še člane in pa razne razstave katerih tudi ni malo tu v Wollongongu. Gotovo bi se dalo še kaj narediti, ako bi imeli več društvenih delavcev. Takih je sicer dosti, ki nam povedo, kaj vse bi še morali narediti. To pa je tudi vse. Manjka pa takih, ki bi bili pripravljeni žrtvovati nekaj časa za napredok slovenske kulture med nami, na katero smo sicer vsi ponosni. Najlažje je pač stati ob strani in kritizirati tiste, ki neumorno delajo za slovensko skupnost. Ako pogledamo naokoli, so navadno eni in isti ljudje, ki delajo. Lepo bi pa bilo, da bi se pridružili tudi ostali, saj še stari pregovor pravi, da več ljudi več ve in pa, da je tam moč, kjer je skupnost. Skupno delo za slovenstvo ne bi koristilo samo nam, temveč tudi naši mladini.

Letošnja Kmečka ohcet se bo pričela že 14. aprila in to s fantovščino in dekliščino, katera bo v vleblagovnici Crown Centre od 6. do 8. ure zvečer, v soboto 16. aprila pa bo parada po glavni ulici Wollongonga. V paradi bo sodelovala tudi policija na konjih, kočije s konjskega vprego, dve godbi na pihala, konjeniki, folklorne skupine, druge narodnosti v narodnih nošah in tako dalje. Na sredini mesta bo "šranga", kjer se bodo pogajali za od kupnino neveste. Poročni obred bo v Mestni dvorani, kakor tudi krajska igrica Vasovanje, nastop folklornih skupin in pevskega zboru in druge.

Lep pozdrav vsem Slovencem in nasvidene 16. aprila v Wollongongu!

**Za odbor Planice
Zvone Groznik**

RESNIČNO "MEDNARODNA" OHCET

Za drugo Kmečko ohcet v Wollongongu resnično lahko trdimo, da je mednarodna, saj so pari sestavljeni takole: Nemec in Italijanka, Makedonec in Srbinja ter Hrvat in Slovenka. Na ohceti bo vsak običen v svojo narodno nošo.

Kmečka ohcet po slovenskih navadah že postaja posebnost Wollongonga, zato ni čudno, da tudi pomembnejši avstralski časopisi pišejo o njej že vnaprej, kot o spektaklu.

SPOMENIK TESLI

ŽENEVA — Doprsni kip jugoslovanskega znanstvenika Nikola Tesle je od 25. januarja v eni najlepših dvoran palače mednarodne ujine za telekomunikacije v Ženevi.

Kip je kipar Kosta Angeli Radočević podaril tej svetovni organizaciji ki je imela ravno te dni konferenco o programu oddajanja radijskih in televizijskih oddaj prek umetnih satelitov. Nikola Tesla, brez čigar izumov ne bi bile mogoče sodobne radijske zveze je že v začetku tega stoletja razmišljjal, kako bi za ves svet ustvaril enotni sistem telekomunikacij.

MAKEDONIJA

Najdaljši 8200 metrov dolgi tunel v hidrosistemu Mavrovo bo kmalu prebit. Služil bo namakanju obširnih polj sicer rodne, a navadno suhe zemlje na Strumiškem in Radoviškem polju. Umetno namakanje se bo pričela sredi tega leta. S tem se bo kmetijska proizvodnja teh krajev zelo povečala.

SLOVENSKI KLUB "PLANICA" WOLLONGONG

Vabimo vas na ogled

SLOVENSKE KMEČKE OHCETI

V Wollongongu

ki bo od 14. do 16. aprila 1977.

Spored:

14. aprila: "FANOVŠČINA" v Crown Centru s pričetkom ob 6. uri zvečer.

16. aprila: Poročni sprevod po ulicah Wollongonga s pričetkom ob 2. uri popoldne. Sodelujejo etnične skupine v narodnih nošah, dve godbi na pihala, folklorne skupnine, policija na konjih in tako dalje. Slavnostnemu sprevodu bo sledila poroka in gostija v mestni dvorani.

Oglajte si največjo folklorno prireditev v Avstraliji, katero organizira Slovenski Klub Planica v Wollongongu.

SLOVENSKI AVSTRALEC

TONE

Ponovno doživljjanje stare "nove" domovine po 10 letih

Že dva meseca spet živi kot običajen občan v domačem Češeniku pri Dobu slovenski rojak iz Avstralije. Tone Gaberšček, ki sicer v Adelaidi v Južni Avstraliji brusi in prodaja poldrage kamne — opale. Kmalu se bo s svojo ženo Francko, ki je zdaj prav tako na obisku pri svoji materi v sosednjih Radomljah, vrnil na daljno celino, vendar je zaenkrat še sredi ponovnega doživljjanja stare "nove" domovine. "Nove", je menil tudi zato, ker "povsod vidi številne

nove gradnje" in ker ocenjuje, da se je življenska raven v matični Sloveniji po njegovem zadnjem obisku pred 10 leti spet dvignila.

Seveda tudi ni zamudil kar dveh koncertov Slovenskega okteta, najprej na Bledu in potem v Trebnjem, saj je bil prav on predsednik Slovenskega društva v Adelaidi, ko je lani tudi pri njih v Domu na Young Avenue ta oktet tako uspešno gostoval.

"Pogosto še govorimo o tem v našem društvu, ki ima zdaj vpisanih okrog 190 družin. Zelo koristne posledice oktetove turneje po Avstraliji se kažejo tudi po drugih slovenskih izseljenskih centrih:

V našem društvu sicer zdaj nisem več predsednik, toda povem lahko,

da se društvo pridno udejstvuje zlasti v folklorni sekciji, kjer smo po izvirnih osnutkih iz koledarja Izseljenske matice izdelali narodne noše za 12 parov, in v slovenski šoli, kjer prof. Viktorija Žabukovec in moja žena poučujeta 75 otrok."

Tone, ki je pred 16 leti začel v Avstraliji s trdim delom, kopanjem v rudnikih opalov, se še vedno spominja tega trpljenja in tveganja. Zdaj baje kopanje v takih nahajališčih na Jugu okrog 1000 jugoslovenskih izseljencev. Kar pa zadeva prodajo opalov, s katero se zdaj peča, je odvrnil, da posli še kar gredo. "Dve leti je bilo zaradi svetovne inflacije nekoliko slabše, zdaj pa se cene spet umirajo."

B.P.

SPREMENBA PRI

UREDNIŠKEM ODBORU

Gospod Fredi Mavko, član uredniškega odbora od ustanovitve, je zaradi zdravstvenih razmer v družini in pa zaradi predvidene daljše odstotnosti odstopil od Uredniškega odbora. V poslednjem času je vestno skrbel za razpošiljanje časopisa in se mu ob tej priložnosti prisrčno zahvaljujemo za vso pomoč, ki jo je nudil. Z odstopom g. Mavka je nastala praznina v odboru, zato je potrebno, da se čim prej izpolni. Nekateri člani so že predlagali g. Čuješa in upamo, da ga bo klubskega odbora že na prihodnji seji imenoval.

TRIGLAV PO CANKARJEVEM

TABORU

Ker se je februarška številka "Triglava" vsled tehničnih težav vse pre-dolgo zadržala med stroji in so dogodki preteklosti že umaknjeni v zgodovinski arhiv, bomo v tej številki navedli le kroniko dogajanj iz življenja našega kluba in naše triglav-ske skupnosti od Cankarjevega tabora 19. decembra 1976 pa do danes.

ŠTEFANOVARJE IN SILVESTROVANJE

Sta bili dve zelo pomembni družabni prireditvi na Triglavu, ki sta privabili skoro vse člane in veliko število njihovih priateljev. Vkljub temu, da smo morali Silvestra sorazmerno hitro zaključiti (nekako ob 2h zjutraj), so bili vendar vsi navzoči veseli in s prireditvijo zadovoljni.

V MELBOURNU

V petek 14. januarja t.l. se je skupina učencev Triglavsko dopolnilne šole skupno z nekaterimi starši in ekipo moških in ženskih balinarjev odpeljala na gostovanje in izlet k bratskemu klubu JADRAN v Melbourne. Pot je bila sicer dolga in naporna, na drugi strani pa tako prijetna in vesela, da se ji vkljub vsem neprilikam ne bi nihče odrekel.

Kako smo bili sprejeti v Melbourne, je skoro nemogoče opisati. Še brata je težko sprejeti tako prireno, kot je bil sprejem, pripravljen našim, pri klubu JADRAN. Res, da nam je vreme malo ponagajalo, vendar se je vse dobro izteklo. Otroci so zigrali svojo "Sneguljčico" v splošno zadovoljstvo svojih upčitev in igralcev, naši gostitelji pa so pokazali več kot polno razumevanje za trud in žrtve mladih igralcev. Pri balinanju nismo imeli ravno dobrega uspeha. Bilo je pa vseeno prijetno, ker smo se zbližali z igralci Jadran, Planice in Slovenskega društva Melbourne.

Dvodnevni izlet v Melbourne je vsekakor prekratek, posebno še, če gre na izlet k članom JADRANA, ki nas niso le lepo sprejeli in pogostili, temveč tudi brezplačno prenočili, kar pri 60 obiskovalcih ni taka malenkost.

Upamo, da se bo JADRAN držal napol dane obljube in prišel v septembru med nas v Sydney.

TRIGLAVSKA DOPOLNILNA ŠOLA

S poukom smo pričeli kot je bilo predvideno in sicer v soboto 5. februarja 1977. Tudi letos imamo pouk v prostorih CANLEY VALE PUBLIC SCHOOL (Canley Vale) in sicer v treh razrednih za mladino in v enem za starše, ki se učijo angleščino. Učencev jo nekaj nad 70, ki po večini tudi redno prihajajo k pouku. Pouk je ob sobotah ob 2h popoldne.

SLOVENSKA DOPOLNILNA ŠOLA TRIGLAV
v Sydneyu 5. feb., 77.
SLOVENSKI NARODNI PRAZNIK

Vsek narod ima svoj narodni praznik (National Day). Slovenci ga praznujemo na dan smrti našega največjega pesnika dr. Franca PREŠERNA, 8. februarja.

France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem. Osnovno šolo (primary School) je obiskoval v Ribnici na Dolenjskem; tam je zapisan v "zlatu knjigo" kot odličen učenec. Srednjo šolo (high school) je dokončal v Ljubljani, a univerzo na Dunaju. Ko je dokončal univerzitetne študije, se je leta 1828 vrnil v Ljubljano, kjer je delal kot odvetniški pripravnik. Tri leta pred svojo smrto je postal samostojen odvetnik (solicitor) v Kranju, kjer je tudi umrl. 8. februarja leta 1849.

Prešeren je pisal slovenske pesmi v času, ko sta bila slovenski narod in slovenski jezik prezirana. Toda

z njegovimi pesnitvami je slovenska književnost dosegla evropsko višino. V svojih pesmih je oznanjeval vero v zmago in napredek pravice. Svoje misli je neustrašeno izpovedoval in je moral zato vse življenje trpeti.

Many of his poems were published in the newly established Slovenian literary review Kranjska Čbelica (The Carniolan Bee) where he hoped Ju-lija might occasionally see them.

In 1835 Prešeren lost his best friend Matija Čop, who drowned, when bathing in a river. Now, Prešeren wrote his Krst pri Savici, a monument to his dead love for Ju-lija and to his dead friend Čop. All was lost for him. Only Slove-nia remained, and above Slovenia, humanity, a brotherhood of nations longing to see a new day. To his dead loves, to Slovenia, and to hu-manity Prešeren sang ever after. The contents, language and form of his poetry were classical. He was a master of practically all forms of poetry known up to his day, and scholars who read him in the original often compare his genius and artistic force to that of Shakespeare or Goethe. Preseren's poems have been translated into some thirty modern languages.

Solska mladina na njihovem praznovanju po opravljenem delu

NAŠA MLADINA

Tudi mladinski klub ni miroval. Začetek januarja so preživel na počitnicah skoro tretina članov mladinskega kluba je odšla skupno s starši na taborenje. Kmalu po vrnitvi domov in ureditvi šolskih obvez pa so se 12. februarja zbrali na "DISCO NIGHT", organizirali so "Ice skating" večer, ki je bil 26. februarja, skupno balinanje 12. marca, ki je bilo zelo uspešno, saj se ga je udeležilo kar 32 članov mladinske organizacije.

Višek mladinske aktivnosti v prvih treh mesecih letosnjega leta pa je bil "SMORGASBORD" večer v soboto 19. marca na Triglavu. Mladinci, ki so jim starši pripravili odlično hrano za postrežbo gostov, so kot po navadi prijazno stregli starejšim in gledali, da ja ni ničesar manjkalo. Presenečenje večera je bil ansamble "Plavi pingvini", ki je tokrat prvič igral na Triglavu, a po želji navzočih, upamo, da ne zadnjič.

PEVCI SO NASTOPALI

V nedeljo 13. februarja je Triglavski moški pevski zbor uspešno nastopil na Prešernovi proslavi Slovenskega društva Sydney v Horsley Parku. Fantje so zapeli dobro in so bili v ponos našemu klubu, kakor tudi slovenski pesmi, ki so jo posredovali navzočim.

In France Prešeren Slovenian poetry reached its early peak. As one of the best students at the University of Vienna (Dunaj), Prešeren became doctor of jurisprudence in 1828, and afterwards served as a lawyer in Ljubljana and Kranj. In 1833, he fell desperately in love with a beautiful, sixteen year old Slovenian girl, Primčeva Julija. However Julija was born from an aristocratic family, and she was soon married off to a well to do German merchant. Prešeren's never fulfilled and never relinquished love inspired some of his most beautiful creations, such as his Soneti venec (A Wreath of Sonnets) and his Krst pri Savici (The Baptism at Saveetza).

In 1835 Prešeren lost his best friend Matija Čop, who drowned, when bathing in a river. Now, Prešeren wrote his Krst pri Savici, a monument to his dead love for Ju-lija and to his dead friend Čop. All was lost for him. Only Slove-nia remained, and above Slovenia, humanity, a brotherhood of nations longing to see a new day. To his dead loves, to Slovenia, and to hu-manity Prešeren sang ever after. The contents, language and form of his poetry were classical. He was a master of practically all forms of poetry known up to his day, and scholars who read him in the original often compare his genius and artistic force to that of Shakespeare or Goethe. Preseren's poems have been translated into some thirty modern languages.

KLUBSKI PAPOR

Triglavski klubski papor, ki je pokrival Cankarjev kip pred odkritjem, je ročno delo gospe Nerine Mezgec. Naredila ga je na prošnjo odbora prav za ta namen. Nikakor pa si nismo mislili, da bo pritegnil takšno pozornost med obiskovalci. Res je lep! Ni čudno, da ga je Triglavška šola vzela s seboj v Melbourne in ga imela razobesnega med nastopom.

KNJIŽNICA "BRANKO RUDOLF"

S prvim marcem je Triglavška knjižnica odprta vsako nedeljo od 4h do 8h zvečer. Knjige si lahko brezplačno izposojo vsi člani Triglava, vključno mladina in otroci. Knjige so na razpolago tudi drugim rojakom proti zelo majhn vpinšini.

KLUB TRIGLAV

vas vabi na
družabno prireditve s plesom

"PIRHOVANJE"

ki bo na Triglavu, 19A Bibbys Road, St. Johns Park na Velikonočni ponedeljek 11. aprila 77 s pričetkom ob 3. uri popoldne. Prostori so odprti že od 2. ure naprej.
ob 3h: nastop nove mladinske folklorne skupine.
ob 4h: Ples. Igra ansambel "Silver Strings".

NOVOUSTANOVljENA MLADINSKA FOLKLORNA SKUPINA

Na velikočni ponedeljek 11. aprila se vam prvič predstavlja slovenska mladinska folklora. Nastopili bodo na Triglavu ob 3. uri popoldne na velikem pikniku, ki ga prireja Klub Triglav. Skupina je sestavljena iz dveh starostnih grup, od 4. do 12. leta in od 14. do 20. leta. Njihov drugi nastop bo seveda na Kmečki ohceti v Wollongongu 16. aprila. Skupino je organizirala ga. Košorok, poučuje pa jo g. Drago Pogačar ob spremljavi harmonikarja Martina Konda.

LOVSKA SKUPINA

Nemirna žilica priateljev lova ni mirovala tako dolgo, da so končno ustanovili lovsko društvo, ki je imelo svojo prvo družabno prireditve v soboto 12. marca na Triglavu. Bogata kuhinja, v kateri so imeli imenit "lovski golaž" ter mnogo drugih dobrat, je bila veliko presenečenje številnim gostom. Ansambel Mavrica je goste odlično zabaval; zapele so tudi več lovskih nagajivk, še posebej primernih za lovski večer. Prvič smo videli tudi člane lovke družine v uniformah, podnebju v Avstraliji in predstavi našega lova zelo primerno izdelani obleki zelen barve.

Slovenski Klub Planica naproša vsa slovenska društva širom Avstralije, da prisostvujejo pri paradi, prav posebno pa še tiste posameznike, ki imajo narodne noše. Naj ne bo to samo praznik za nas v Wollongongu, temveč za vse Slovence v Avstraliji!

Za informacije in pojasnila se obrnite na naš naslov:
Slovenian Club Planica, P.O. Box 84, DAPTO, NSW 2530 ali telefonsko na 61 4075.

I Z TRIGLAVA

PUSTNE NAGRADE

Na letošnji pustni prireditvi na Triglavu je bilo, kot veste, zelo živahno in prijetno. Navzočih je bilo kar 48 mask, od katerih so bile nagrajene: "Gospodična" (g. D. Pristron), "Ciganka" (ga. Z. Šajn), "Žalostni klavn" (A. Rolič), "Čarownica" (R. Štemberger), "Batman" (M. Kropel), "Princeska" (T. Kukovec), "Nezakonska mati" (D. Uljan), "Ribnčan Urban" (J. Mršnik), "Orangutan z dvojčkom" (David Jakšetič), "Motorist" (I. Čufar jnr.) in "konj" (ga. Jug s spremjevalko). Posebno šolsko nagrado je prejela "Planšariča", ki jo je predstavljala Suzi Karbič.

S pustne prireditve na Triglavu

POSLOVIL SE JE

V četrtek 31. marca se je vrnil v domovino, kjer ga je že nestrpo več mesecev pričakovala njegova družina g. FRANK STARE, večletni član Triglava in neumoren društveni delavec iz Sydneya. Njegova zadnja "služba" za skupnost je bilo tajništvo pri Slovenskem društvu Sydney, pri katerem je bil dolga leta steber društvenega delovanja in napredka. Pri vsem delu mu je stala ob strani njegova žena ANICA, ki se je poslušali radija 2EA še posebej spominjajo zaradi mehkobe in nežnosti njenega glasu, s katerim jih je razveseljevala in bodrila.

Upamo, da se Frank z vrnitvijo v domovino ne bo predaleč odmaknil od Avstralije, v kateri je preživel kakih 16 let in tudi ne od slovenskega društvenega življenja. Ker bo imel doma več časa, kot ga je imel med nami, bo lahko organiziral "DRUŠTVO PRIJATELJEV PETEGA KONTINENTA", v katerem bo lahko zbral povratnike in obiskovalce iz Avstralije in pod okriljem Slovenske izseljenske matice v času izseljeniških piknikov organiziral tudi "avstralski piknik", na katerem se bodo lahko zbrali obiskovalci iz Avstralije in njihovi znanci, "bivši Avstralci". Taka srečanja bi bila govorov zanimiva in koristna.

Franku in vsej njegovi družini želimo uspešno in zadovoljno življeno v domovini v upanju, da nas bodo še kdaj prišli pogledati v Avstralijo.

TRIGLAVSKA BALINARSKA SKUPINA

p r i r e j a

23. aprila 1977 ob 8. uri zvečer

ZABAVO S PLESOM

Zabava bo v dvorani "MASONIC HALL", Cane St., Guildford. (Triglavski nekdanji ples!) Za dobro voljo igra ansambel "LASTAVICA" Rafka Lavtarja.

Ne tej prireditvi bo svečana podelitev balinarskih AN-ZAC DAY trofej.

Vstopnina za moške 4 in za ženske 3 dollarje. Clani balinarske skupine 3 dollarje.

PRISRČNO VABLJENI!

PIKNIK

Dne 23. januarja je odbor P.S.K. JADRAN-a organiziral brezplačen piknik za vse člane in članice našega kluba. S tem se je hotel odbor oddolžiti članom, ki pridno in pozitivno delajo za dobrobit kluba. Mnogi med njimi nimajo več ne sobote in ne nedelje, kar gotovo hudo prizadene njih same, še bolj pa njihove družine. Obenem je hotel odbor vplivati tudi na take člane, ki se do sedaj še niso priključili delu za skupnost, da bi se za to čimprej odločili in priskočili na pomoč pri delu za skupine cilje. Velike so žrtve, če hočemo kaj doseči, a še večje bo zadoščenje po uspešno dokončanem delu.

Predsednik JADRANA g. Vojvoda je v svojem kratkem nagovoru med drugim rekel: "Dragi člani, ozioroma, draga družina Jadrana. Danes smo za kratek popoldan zamenjali vloge. Vsa leta smo od vas samo zahtevali, danes pa vam hoče odbor pokazati, da vidi vse vaše delo in da vaše žrtve tudi ceni."

Člani so se sprostili, uživali okusni prigrizek, gasili žejo s prijetno ohlajenim pivom ter se veselo vrteli ob zvokih "Primorskih fantov".

Ivana Škof

Učiteljica ga, Ivanka Škof s svojimi učenci ob novoletnem nastopu

Bratje PLESNIČAR iz Melbourne, ki so se pred koncem pretekla leta vrnili iz obiska v domovini, so pred vrnitvijo v Avstralijo, v Sloveniji posneli ploščo, ki zdaj

počasi prihaja tudi med rojake v Avstraliji.

Ploščo lahko kupite pri slovenskih klubih in društvih širokem Avstralije. Cena \$6.00.

NOVI TALENTI

Med nami zelo poznan ansamble "SREBRNE STRUNE" se nam je pravkar predstavil s svojo prvo ploščo, na kateri so širje izvirni posnetki ansambla. Besedilo in melodijsko je za vse štiri pesmi napisal vodja ansambla g. Štefan Šernek.

Štefan je bil rojen v Avstraliji 12. maja 1957; torej je ravno za dvajset letnico dobil svojo prvo ploščo. Lep uspeh za mladeniča, ki se je odpovedal običajnim mlađotnim zabavam in užitkom ter jih nadomestil z deset letnim študijem glasbe. Razumljivo je, da Štefan, kakor tudi drugi člani ansambla, ne živi od igranja. Je izučen mizar in desna roka v očetovem podjetju.

"Imel sem kakih osem let" nam je pripovedal Štefan, "ko sem šel prvič na slovenski ples v Sydney, seveda s starši, ki vedno radi hodijo na slovenske prireditve. Takrat je na prireditvah igral ansamble 'Jadran'. Od vseh mi je bil najbolj všeč harmonikaš, ki je bil vedno nasmejan in dobre volje. Harmoniko je igral ne toliko s prsti, kot z vsem telesom in vso dušo. Tak harmonikaš bi bil tudi jaz rad, sem si mislil! Razumevaloči starši so mi stali ob strani in me podprli. Dobil sem harmoniko in se začel učiti. Ko je pozneje 'Jadran' izginil iz slovenske pozornice in nisem videl nadomestila temu izvrstnemu harmonikašu, niti nasledstva 'Jadranu', sem se odločil za ansamble, ki naj bi pri slovenskih prireditvah izpolnil nastalo vrzel. Pred nekako dve in pol leti sem s Stankom Stanfelom in Mirkom Laličem sestavil svoj 'trio' kateremu smo pozneje priključili še mojega bivšega učitelja matematike (učil me je v tretjem razredu gimnazije) Roberta Dotta.

Vsi člani ansambla smo Slovenci, le Dota je Istrijan, kar pa od slovenskega srca ni tako daleč. Stanko Stanfel ima 26. let. Rojen je bil v Sloveniji in igrat trompeto in kitaro. Jaz igrat harmoniko, kitaro in električni klavir. Mirko Lalič, star 24. let bi rad postal arhitekt, pri nas pa je odličen bobnar. Robert Dota je še vedno učitelj, kar mu vzame sicer veliko časa, a ne toliko, da ne bi mogel hoditi na vaje in z nami nastopati."

In v bodoče?

"Najprej bi radi videli, kako bodo Slovenci sprejeli našo prvo ploščo. Z njo sicer ne bomo zaslužili, vidi pa bomo, kaj o nas mislijo tudi oni, ki se slovenskih prireditv iz tege ali onega razloga ne udeležujejo. Če zo zanimanje za ploščo veliko, bo njej sledila LP plošča, ki jo imamo več ali manj že pripravljeno."

Ste s prvo ploščo zadovoljni?

"Vsekakor, saj je samo snemanje za borih deset minut posnete glasbe trajalo nad štiri ure. Gotovo bo o njej dovolj kritike, ker smo pa neizkušeni in več ali manj samouki, toda, kot pravite, če bi bila prva plošča brezhibna, kako bi mogli potem izboljšati naslednje?"

To so v glavnem misli, ki nam jih je v posebnem razgovoru za "Triglav" povedal mladi slovenski talent in vodja "Srebrnih strun" g. Štefan Šernek. O vrednosti plošča pa se načaja prepričate sami, če si jo kupite (in s tem podprete delo naših mladih muzikantov) in si jo večkrat zaigrite. Plošča je istočasno tudi primerno darilo prijateljem za velikonočni "pirh".

PRISRČNO SREČANJE SLOVENSKIH ROJAKOV PRI JADRANU V MELBOURNU

Sredi januarja letošnjega leta je slovenski klub Triglav iz Sydneja obiskal P.S.K. JADRAN. Srečanje odraslih in otrok obeh klubov je bilo nekaj nadvse prijetnega. Stiski rok in topli objemi so dali občutek, da se ti ljudje od vedno poznajo, a večina se je prvič srečala. Ni bilo otrple muke, ki se včasih pojavi v trenutku srečanja novega obraza.

Najbolj posrečeni so bili otroci. Kljub naporni in dolgotrajni vožnji, so se po dobrem priziku takoj pričeli "domačinom" na gugalnicah, v tekmovanju in razposajenosti.

Še večje junake so se ti otroci pokazali na odrnu, ko so naslednji dan zaigrali "Sneguljčico". Pritegnili so mlado in staro, da so pozabili na trde sedeže. Gledalci so občudovali tekočo slovenščino, resnost in disciplino nastopajočih, njihove obleke (ki so jih matere skrbno in okusno prikrojile), šminski in enostavnosti ter lepoti kulis. Le škoda, da jih nis-

mo mogli povabiti v boljšo dvorano. To goste ni motilo, ker so videli, da smo jih sprejeli z odprtimi rokami in še bolj odprtimi srci (kar je včasih več vredno, kot lepa, moderna in morda "mrzla" dvorana).

To srečanje bo dalo otrokom še večjo vspodbudo in veselje za njihove bodoče nastope, ki jih pri Triglavu gotovo ne bodo opustili.

Člani P.S.K. JADRAN se zahvaljujemo otrokom Triglavske dopolnilne šole in njihovi učiteljici Marizi, staršem, predsedniku Triglava Petru Kropelu in balinarjem za njihov trud in požrtvovalnost ter prijetno sožitje. Želimo še in še več takih srečanj, ki nas bodo zbliževala in počasi združila v veliko slovensko družino.

Ivana Škof

NOV GENERALNI KONZUL V SYDNEYU

LJUBLJANA — Novoimenovani generalnikonzul Jugoslavije v Sydney Enver Humo se je pred odhodom na svojo službeno dolžnost v Ljubljani pogovarjal s sekretarjem za informacije Mirkom Čepičem in šefom konzularne službe v republiškem sekretariatu za mednarodno sodelovanje dr. Mirkom Žurjem. Generalni konzul Humo je obiskal tudi Slovensko izseljensko matico in imel daljši pogovor s predsednikom maticice Dragom Seligerjem o položaju naših izseljencev v Avstraliji.

POZDRAV UČITELJICE TRIGLAVSKE ŠOLE ROJAKOM V MELBOURNU

Dragi rojaki, predvsem dragi člani bratskega kluba Jadran!

Prisrčno se vam zahvaljujemo za vašo gostoljubnost, predvsem še za priliko, da ste naši dopolnilni šoli omogočili ta obisk. Že dolgo smo si želeli vašega spoznanja. Veliko smo slišali o vas i o vašem delu, v teku let smo imeli celo priliko nekatere izmed vas osebno spoznati ali jih celo pozdraviti na našem Triglavu v Sydney. Upamo, da bo naš obisk še bolj okreplil prijateljske stike med nami in odprl široko pot medsebojnega sodelovanja ne le na športnem, temveč tudi na kulturnem področju. Želimo, da bi nas Cankarjeve ideje združevale v delu za boljšo bodočnost naših rojakov v Avstraliji, predvsem pa da bi sodelovanje naših društva pripomoglo k rasti in razvoju slovenske kulturne dediščine med nami.

Skromni nastop naše šolske mladine naj vam bo v dokaz, da si vašega sodelovanja res želimo, številni obisk našega članstva pa naj vam bo v potrditev, da vas imamo radi in da se za vaše življenje in delo

pri vašem Jadranu zanimamo in da bi radi o njem, predvsem pa o vas čimveč vedeli.

Upamo, da se bo naše sodelovanje nadaljevalo in da bo današnjemu obisku naše šole še v letu sledil obisk vaše šole pri nas v Sydney. Žrtev takih obiskov so velike in številne, toda kot člani kulturnega in zavednega slovenskega naroda moramo na nje gledati kakor na kulturno in moralno dobro, ki jih te žrtev prinašajo.

Kot skromno oddolžitev za vse, kar ste za nas ob tem obisku storili, bi rada v imenu naše šole podelila vaši učiteljici gospoj Ivanke Škof skromen knjižni dar za vašo šolo, tako da bo naša mladina dočakala ob istih knjigah in istih mislih v zavedno bodočnost slovenskega življenja v Avstraliji.

Še enkrat prav lepa hvala za vse klubu, članstvu in vsem, ki se trudi, da bi nam bilo med vami čim bolj prijetno. In ne pozabite, da ste pri nas na Triglavu vedno dobrodošli bratje in da se že sedaj veselimo letošnjega obiska vaše šole v Sydney.

LJUBLJANSKA BANKA V SVETU

LJUBLJANA — Ljubljanska banka trenutno sodeluje v financiranju devetih projektov, ki jih slovenske delovne organizacije izvajajo v deželah v razvoju. Skupna vrednost teh projektov je 50 milijonov dolarjev, slovenske delovne organizacije pa so že napovedale 34 novih investicijskih poslov v vrednosti 900 milijonov dolarjev, kateri bodo stekli v kratkem.

Ljubljanska banka sodeluje v finančirjanju dveh projektov ljubljanske Emone (naložba v plantažo kave v Centralnoafriški republiki ter dojava petih kompletnih samopostrežnih trgovih republike Mali). Finančno je udeležna tudi v treh projektih Iskre; pri prenosu tehnologije in proizvodnje električnih števcev v Tunisu, pri naložbi v proizvodnjo električnega ročnega orodja v Ekvadorju ter pri proizvodnji električnih števcev v Venezuela. V Keniji finančno sodeluje s Krko, gradi farmacevsko proizvodnjo ter Jugotekstilom, ki v tej dejeli razvija proizvodnjo konfekcije. Ljubljanska banka nadalje sodeluje s Slovenijalem, ki v Centralnoafriški republiki izvaja večjo investicijo ter trboveljskim Rudisom, ki v sodelovanju s partnerjem iz Nemške demokratične republike gradi kompletno tekstilno tovarno v Sudanu.

ŠKOF SE JE OPRAVIČIL BENEŠKIM SLOVENCEM

ČEDAD — Beneški Slovenci, združeni v slovenskih kulturnih društvtih in Zveza slovenskih izseljencev so 9. januarja pripravili v Čedadu srečanja pod imenom "Dan emigranta". V nabito polni dvorani, gledališča RISTORI so nastopili pevski zbori, beneški otroci z recitacijami in na koncu še z igro Izidorja Predana "Emigrant". Ob tem enkrantnem vsakoletnem srečanju beneških Slovencev sta zbrane pozdravila v imenu kulturnih društva profesor Viljem Černo in pa videmski nadškof Alfredo Battisti. Slednji je v svojem govoru poudaril, da se zaveda krvic, ki so jih marsikaterikrat v preteklosti doživljali pripadniki slovenske manjšine, ko jim je bilo onemočeno tudi bogoslužje v materinem jeziku. Pred dvorano se je javno oprostil za te neupravičene postopke proti Slovencem in jim zagotovil svojo solidarnost in podporo.

SLOVENCI PROTI

Obe slovenski organizaciji na stališča Heimatdiensta in treh koroških strank žal nimata vpliva. Zato bosta morali poseči po drugih sredstvih, med katerimi avstrijski tisk že navaja tožbo pred ustavnim sodiščem.

DINAR — STABILNA VALUTA

BEOGRAD — Dinar je danes na mednarodnem finančnem trgu ne le stabilna valuta, temveč se je lani in predlani v primerjavi s konvertibilnimi sredstvi plačevanja okreplil prečno za 1,32 odstotka.

To sta poudarila viceguverner Na-

rodne banke Jugoslavije in generalni direktor narodne banke Jugoslavije Tomislav Badovinac. Ko sta govorila o politiki deviznih rezerv, sta dejala, da je Jugoslavija lani končala s solidnim zneskom deviznih rezerv 2,6 milijarde dolarjev.

JAT KUPUJE JUMBO-JET

BEOGRAD — JAT je zadnje poslovno leto zaključil uspešno. Čeprav je bilo število potnikov, ki so jih prepeljali, približno toliko kot leta 1975, je JAT povečal produktivnost in ekonomičnost poslovanja, razširil tržišče in povečal prevoz blaga in poštnih pošiljk.

Pri JAT poudarjajo, da imajo težave pri prevozu potnikov v domaćem prometu.

JAT bo te dni sprejel odlok o nakupu najbolj rentabilnega letala iz razreda tako imenovanih širokotrupnih letal. Pri JAT predvidevajo, da bodo z jumbo-jeti začeli voziti 1. aprila prihodnjega leta.

V tem letu bodo Jatova letala zcela redno voziti v nekatere vzhodnoafriške in zahodnoafriške države, zdajšnja čarterskega proga s Kanado pa naj bi postala prihodnje leto redna.

JAT je 1. januarja odstranil iz svoje flote Caravale.

TRIJE FANTJE MUZIKANTJE

Iz Revije "Antena — Slovenija."
Ansambel bratov Plesničar iz
Avstralije

Vsako leto pride veliko zabavnih ansamblov čez lužo in potem v svoji stari domovini pokažejo, kaj jim pomeni domača pesem onkrat meje. Med njimi je največ takih, ki se z glasbo ukvarjajo le v lastno zadovoljstvo. Marsikateri ansambel nastopi prvič šele pri nas. Temu primeru je tudi raven igranja, čeprav hkrati lahko ugotovimo, da je vseeno prijetno slišati to ali ono znano skladbo v drugačnem aranžmaju oziroma izvedbi.

Brez pretiravanja lahko trdimo, da so ona području domače glasbe največ dosegli bratje Plesničar iz Avstralije, saj se vedno predstavijo z originalnimi, lastnimi skladbami, ki so bile narejene daleč od domovine, pa — vendar vsebujejo pristni slovenski melos in imajo tudi originalna njihova besedila. Pri tem lahko povemo še to, da so se vsi trije bratje Plesničar rodili že v tujini in so se slovenske besede naučili edino od staršev.

Stari so namreč od petindvajset do trideset let. Vse to ne bi vzbujalo tolikšne pozornosti, če ne bi prav pred kratkim izšla njihova velika plošča z naslovom TRIJE BRATJE — MUZIKANTJE. Prav o tem bi radi pogledali kaj več.

Pa naj jih najprej predstavimo. Marko Plesničar igra harmoniko in tudi največ piše besedila, Andrej ga spremlja na kitari, Frenk pa igra bas kitaro. Vsi trije imajo lepe poklice, vendar pa jih je ljubezen do glasbe premamila, da so za več kot pol leta zapustili delovna mesta in se odpravili z glasbo okrog sveta. Dobesedno tako. Z njimi namreč sodeluje še Peter Sweet, ki igra na bobne, in v takšni zasedbi dobro zaigrajo vse zabavne skladbe. Igrali so med potjo v Slovenijo, med bivanjem pri nas so za majhen honorar igrali zabavno, pozneje pa tudi narodno-zabavno glasbo pa naših hotelih, tako rekoč samo za hrano in stanovanje, medtem ko tole berete, pa potujejo okrog sveta z ladjo, ki bo nazadnje pristala v Avstraliji. Tudi na ladji vsak dan igrajo gostom po nekaj ur in si tako plačujejo vožnjo.

Zadnja njihova razglednica je prišla s Floride. Pišejo, da so med zabavno glasbo zaigrali tudi marsikatero narodno in da so Amerikanci, ki jih je največ na ladji, "prav po kranjsko skakali pri polkah." Ko se vrnejo v Melbourne, si bodo morali znova poiskati službe, toda menda ne bo težav.

Bratje Plesničar so dvakrat nastopili na Ptujskem festivalu in obakrat dobili nagrado občinstva, kar še posebej priča o njihovi priljubljenosti med poslušalci. Uspelo jim je tisto, kar mnogim drugim ni, čeprav so prišli iz več tisoč kilometrov oddaljene Avstralije. Čutijo pač, kakšne pesmi so ljudem všeč, in to je glavno. Prav gotove bo tudi zanimivo poslušati njihovo ploščo Na počitnicah, ki je svojevrstna tako glede glasbe kot glede besedil in zasedbe. Ploščo so posneli vmes, ko so bili na počitnicah pri nas, seveda pa so gradivo prinesli s sabo.

Pravijo, da jim je v domovini staršev zelo všeč, veliko bolj kot v Avstraliji. Pri nas jim ugaja, da ni štete strahovite naglice in beganja za denarjem, ljudje so gostoljubni in prijazni, posebno pa ne morejo pozabiti naših belih gora. Niso se mogli načuditi, da je toliko hribov in dolin, saj je v Avstraliji — tam, kjer žive — daleč naokrog sama ravina. Všeč jim je, da se pri nas da zvečer posedeti v kakšnem lokalnu, kamor ne zahaja samo visoka gospoda, in se človek pogovori in sprosti v družbi prijatev. Všeč pa so jim tudi dekleta, ki so preprosta in iskrena. Kaže, da čutijo dosti simpatij do njih tudi dekleta, saj so mi pokazali veliko pisem, v katerih jih sprašujejo, kdaj bodo spet igrali, ali zo izšla njihova plošča ipd.

Če nekaj let se bodo spet oglasili. Morda bodo takrat imeli res prave počitnice, saj so bile te več kot delovne, sicer pa jim je igranje v večje veselje kot vse drugo, in jim zato ni bilo hudo. Bratje Plesničar so mladi, vztrajni in sposobni. Prav gotovo bomo o njih slišali še več kot o marsikaterem našem ansamblu, ki hoče uspeti brez odpovedovanja in trtega dela. Takim so Plesničarji klub mladosti zagotovo lahko za vzor.

ARENA

TRAVEL AGENCY AND RECORD BAR

334 PARRAMATTA ROAD, STANMORE, 2048,
Tel.: 560 5216, a.h. 560-8149

Naše usluge so:
Brezplačno urejujemo Vaše dokumente: potne liste, vize, rojstne liste, carinska potrdila, polnomočja, prihod Vaših sorodnikov in prijateljev in druge podobne usluge.
Aranžiramo prevoz prtljage z letali ali ladnjami.
Dajemo nasvete v zvezi s prenosom Vašega denarja, menjave denarja, travelers čeki itd.
Preko nas lahko knjižite Kompašove izlete po Sloveniji in ostalih krajih Jugoslavije, prav tako izven Jugoslavije. Cene so zmerne, njihove usluge pa prvovalne.
Smo zastopniki vseh letalskih družb in knjižimo po Vaši izbiri! Urejujemo vse, kar je v zvezi z Vašim potovanjem v domovino ali iz domovine ali v katerokoli mesto ali deželo na svetu.
Seveda najhitrejše in najkrajše potovanje v staro domovino pa je z letali Qantasa in Jata!
Da bi se lažje sporazumeli v slovenskem jeziku, se obračajte na našega izkušenega strokovnjaka v potovalnih zadevah

LOJZETA KOŠOROKA

njegov naslov je:
25 GOULD AVENUE, PETERSHAM 2049
Tel.: (Sydney) 560 8149
ŽELIMO VAM VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE!

KARANTANIJA, CANBERRA

Člani Slovenskega društva Sydney, so 13. januarja priredili 128. obletnico komemoracije smrti genialnega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Povabilo na to slavnostno prireditve so se odzvali predstavniki vseh slovenskih društev iz Sydneyja, Wollongonga in tudi predstavniki društva Karantanije iz Canberre. Predstavniki iz zelo oddaljenih krajev, pa je razumljivo, da se prireditve niso udeležili, toda prepričani pa smo, da so bili z nami z duhom Slovenstva.

Otvoritveni govor je napovedal g. Ovijač, predsednik Slovenskega društva Sydney. Prireditve je bila zanimiva in uspešna, predvsem v pogledu harmoničnega sodelovanja s klubom Triglav, kar je vsekakor lep vzgled vsem slovenskim skupinam v Australiji in drugod po svetu.

Slovensko društvo Sydney, kot organizator te slavnosti, je poskrbelo za recitacijo izbranih Prešernovih poezij. Člani pevskega društva Triglav pa so nam zapeli venek prelepih slovenskih pesmi pod vodstvom g. Bora Šedelbauerja. Brez dvoma, da se je marsikomu od prisotnih prebudil občutek nostalgijs. Slovenci smo majhen narod, toda naše kulturne pridobitve so tako bogate, da se na tem področju, lahko primerjamo z vsemi velikimi narodi. Kajti Prešeren je nam, oziroma svetu dokazal, da je slovenska beseda lepa, pesniška in visoko kulturna. Njegovo neutrudljivo delo je rodilo prvi vzpon in do sedaj največji dosežek v slovenskem leposlovju in predvsem v poeziji.

Lepa in velika je bila njegova misel, ki je izvirala iz ljubezni do naroda in materine besede. Zato so njegove poezije lepo zveneče plemenite in nesmrtnе. Poleg njegovega umotvorstva mu pripada tudi smelost kajti živel je v dobi, ko je nad Slovensvom visel črni oblak zatiranja od Austro-Ogrske monarhije. Vsi slovenski rodoljubi se bomo vedno spominjali Prešerna kot največjega rodoljuba, svobodomisleca, ki se je pod težkimi pogoji boril za slovensko nacionalno idejo.

Sicer pa je širjenje naših kulturnih zakladov in udejstvovanja na tem področju v harmoničnem sodelovanju, edino za kar se je vredno potruditi, ker bo rodilo dobre sadeve in nam doprineslo vredno ime, da bomo upravičeno pripadniki kulturnega naroda. Vse drugo pa je lo-

vljenje vetra, v nekaterih slučajih celo podžiganje sovrašta in obujanje zastarelih iluzij, katere je veter zgodovine že davno razpršil v ničevost. Razumljivo, s tem povdarmo trdrovatno nezrelost in nespametno zapravljanje dragocenega časa. Ne, da bi se delal preroka, toda čisto po preprosti logiki, kot tudi po zgodovinskih dejstvih lahko sklepamo, da skrajnost in sebičnost prej ali slej pripeljeta do razočaranje.

18. decembra lansko leto, so učenci slovenske šole v Canberri praznovali zaključek šolskega leta. Praznovanje je priredil učitelj slovenske šole g. Ozimič, ki je ob tej priliki razdelil nagrade najboljšim učencem. Večer je bil zelo živahen. Učenci canberrske slovenske šole, so pokazali rezultate tudi v pesmi in folkloru.

Po prireditvi pa so nam prav veselo zaigrali zelo, znani člani Maurice iz Sydneyja.

Ob tej priliki se v imenu Karantanije, želim prav izkreno zahvaliti tajništvu Slovenskega društva Sydney, za prijazno povabilo na prireditve Prešernove komemoracije.

Ciril Setnicar

TRIGLAV je glasilo sledenih slovenskih organizacij:

Triglav Club Limited, Sydney

Slovenski klub Planica, Wollongong

Slovenski Socialni Klub Jadran, Melbourne in

Slovensko Društvo Karantija, Canberra.

TRIGLAV izhaja 6 x letno. Uredniški odbor sestavljajo Lojze Košorok, Marta Smuk in odgovorni urednik Stane Petkovsek.
Naslov uredništva in uprave je 19 A Bibbys Road, St. Johns Park NSW. 2176. Letna naročnina \$3.50.

Editor Stane Petkovsek,
6/169 Croydon Avenue,
Croydon Park NSW 2133

Printed by Mintis Pty Ltd
417 Burwood Road, Belmore, NSW.

NAROČNINA ZA TRIGLAV

Prosimo naročnike, ki so v zaostanku z naročino za časopis "Triglav", da čimprej uredijo svojo obveznost.
Letna naročnina (6 številk) je še vedno samo \$3.50.
Naročniki v Melbournu lahko poravnajo naročino pri Socialnem Klubu Jadran preko naše poverjenice gospe Silve Straus.

NAROČILNICA
UPRAVI ČASOPISA TRIGLAV
19A BIPBYS ROAD, ST. JOHNS PARK, NSW, 2176.

Prilagam cheque (money order) za \$3.50 kot letno naročnino za časopis Triglav. (6 zaporednih številjk.)

Moj naslov je (tiskano)

Datum: Podpis:

EDVARD RUSJAN — SLOVENSKI IKARUS

Beograd, 9. januarja 1911. Danes je pred očmi velike množice strmoglavil nad trdnjavo Kalimegdan pionir jugoslovenskega letalstva, slovenski pilot Edvard Rusjan, ki je 25. novembra 1909 izvedel kot prvi Jugoslovan prvi motorni polet in to na letalu lastne konstrukcije in izdelave. Rusjan je med prevozom v bolnišnico umrl. Njegova smrt in pogreb bosta izvzenela v veliko slavje povezovanja med jugoslovanski narodi.

Tako nekako bi poročal današnji novinar o tragičnem dogodku pred 65 leti. Letos bo minilo od rojstva prvega slovenskega in jugoslovenskega otornega letalca 91 let. Razlika nepolnih 25 let je torej ves čas, v katerem se je Rusjan zapisal v zgodovino. Dejanski čas njegovega letenja pa je bil še mnogo krajsi: komaj 14 mesecev je minilo med njegovim prvim in zadnjim poletom, ta čas pa je skonstruiral, zgradil, z njimi poletel in večinoma tudi razbil kar sedem letal, od katerih je bilo vsako plod drugačne zamisli in drugačnih posebnosti — poprečno vsak drugi mesec je Rusjan letel z novim letalom lastne konstrukcije!

Prve štiri žrtve

Treba je zapisati, da je bil začetek 20. stoljetja vse do prve svetovne vojne tudi sicer obdobje vrtoglavega razvoja tehnike in predvsem letalstva.

Že na dan 17. decembra 1903, je bratoma Wilburu in Orwillu Wrightu

v ZDA uspel prvi motorni polet. Naslednje leto sta brata Wright že letela v zavojih, leta 1908 pa se je Francoz Farman posrečila prva osmica. 26. julija 1909, v letu Rusjanovega prvega motornega poleta, pa je Francoz Bleriot prvi preletel Rokavski preliv med Francijo in Anglijo. Poslej se je zdele, da ni več za razmah letalstva ne predsodkov ne zadržkov.

Toda že leta 1909 so zabeležili tudi prve štiri žrtve letalstva. Naslednje leto jih je bilo že 25. In med žrtvami leta 1911 je bil tudi Rusjan.

Edvard Rusjan se je rodil 6. junija 1886 v Trstu slovenskemu očetu in furlanski materi Graziji. V družini so bili trije bratje in sestra; zlasti brat Jože je pomagal Edvardu pri gradnji letala. Rusjanovi so se iz Trsta preselili v Renče, nato v Gorico. Edvard se je najprej izučil sodarstva, očetovo obrti, nato pa je opravil meščansko šolo in šel včerno trgovsko. Poleg tega se je intenzivno ukvarjal s kolesarstvom, zanimal se je za avtomobile, še najbolj pa za — letala.

Rusjan je najkasneje že leta 1908 gradil prve letalske leteče modele po najrazličnejših zamislih — poleg običajnih jadralnih modelov tudi dvokrilec z repom spredaj (raca) in helikopter. Z bratom Jožetom sta zgradila tudi model v naravnih velikosti, s katerim so se Edvardu menila posrečili že tudi prvi "skoki."

Prvo Edvardovo motorno letalo

Da pa bi pri svojem pionirskem delu lahko napredoval, je Rusjan potreboval primeren letalski motor. Sam je načrtoval takšen stroj in je potopal s svojim projektom v Italijo, kjer si je pridobil toliko simpatij in zaupanja, da se je na jesen 1909 vrnil z letalskega mitinga v Brescii z Anzanijevim motorjem 24/28 KM. Tako je začel z gradnjo svojega prvega motornega letala "Eda 1" in 20. novembra je bila montaža opravljena in so se začeli prvi poskusni poleti. 25. novembra 1909 je Rusjanu uspelo preleteti 60 m daleč v človeški višini in ta polet je zapisan v zgodovini letalstva kot prvi slovenski in jugoslovanski motorni polet.

Že po dobrem tednu dni od prvega uspešnega poleta je Rusjan svoje prvo letalo razbil, toda konec februarja 1910 je dogradil Edo 2. S travnika na Malih Rojicah med Gorico in Štandrežem so nato v kratkih časovnih razmakih poletela naslednja Rusjanova motorna letala, menjda jih je bilo vsega skupaj kar šest. Medtem ko so bila prejšnja Rusjanova letala večkrilci, je bilo vsaj zadnje med njimi že enokrilec.

Novo poglavje v Rusjanovem življenjepisu se začne z njegovim sodelovanjem z zagrebškim podjetnikom in letalskim navdušencem Mihajlom Merćepom. Poleti 1910 sta skupaj obiskala prvo mednarodno letalsko razstavo v Parizu, konec po-

letja je Rusjan odpotoval v Zagreb in 13. novembra je že poletelo Rusjan-Merćepovo enokrilno letalo, s katerim sta 26. decembra takratnemu srbskemu občinstvu priredila izredno uspelo produkcijo v Zagrebu. Za 8. januarja 1911 pa je bila javljena njuna produkcija v Beogradu. Zaradi neugodnih vremenskih razmer so jo preložili na naslednji dan. Čeprav se tudi 9. januarja vreme ni kaj prida izboljšalo, je Rusjan poletel. Poletel je in — padel.

Med Slovenci — letalskimi pionirji sta tudi Ivan Renčelj in Alfonz Kjuder, ki sta leta 1911 prekušala svoje letalo v Pivki na Notranjskem. Strojevodja Anton Ojster s sinom Viktorjem je leta 1913 izumil in naslednje leto patentiral sklopljivo padalo, ki ga je odkupila avstrijska vojska. Julija 1911 pa je Slovenec Ivan Vidmar iz Trsta preletel morje med Benetkami in svojim rojstnim krajem, nekaj kasneje pa je v drugih etapah presegal celo razdaljo med Trstom in Rimom.

Slovenci, ki morajo zaostanek v preteklosti večkrat molče priznati, so na svoje pionirje letalstva lahko upravičeno ponosni. Na Edvarda Rusjana, pravega slovenskega Ikarusa, pa najbolj.

Letos proslavljamo 111 letnico negovega rojstva.

— • —

Naročite "Rodno Grudo",
revijo za Slovence
po svetu!

Vsem slovenskim rojakom in ostalim Jugoslovanom želimo vesele božične praznike in srečno novo leto 1977!

OD SEDAJ NAPREJ SMO SKUPAJ Z VAMI TUDI V AVSTRALIJI.

YUGOSLAV EXPORT & CREDIT BANK GROUP

(ZDRAŽENA JUGOSLOVANSKA IZVOZNA IN KREDITNA BANKA)

S poslovno mrezo širom Jugoslavije in s predstavništvi v inozemstvu. Svoje predstaništvo je odprla tudi v Sydney. Za vse nasvete o finančnih vprašanjih v Avstraliji in Jugoslaviji se obrnite na nas.

YUGOSLAV EXPORT & CREDIT BANK GROUP

Če nas želite obiskati v Sydney, naš naslov je:

31 Market St., St. Martin's Tower v petem nadstropju Sydney

Telefoni: 29 5210, 29 1050

NAŠE POSLOVA MREŽA V JUGOSLAVIJI:

Beograd, Bar, Čačak, Bitolja, Koper, Kragujevac, Kruševac, Pančeve, Tuzla, Leskovac, Svetozarevo, Bor Zaečar, Ne-gotin, Kladovo, Majdanpek, Boljevac, Knježevac, Subotica, Kaniža, Bajmak, Cantavir, Hargoš in drugi.
Naše poslovalnice v vašem starem kraju so vaš financijski servis.

**BEOGRAD SE PRIPRAVLJA
NA KONFERENCO**

Vse priprave dobro napredujejo, ozračje na Vzhodu in Zahodu je v glavnem ugodno in nobenega razloga ni, da se ne bi beografska konferenca o evropski varnosti in sodelovanju začela točno v napovedanem roku, to je 15. junija. Taka je ocena strokovjakov jugoslovanske diplomacije, ki so zadolženi za bližajočo se konferenco.

Vsi kontakti, ki so jih jugoslovanski predstavniki doslej imeli v pripravah za konferenco, potrjujejo, da se kljub raznim razlikam in problemom tako dežele Vzhoda kot Zahaha in neutralne oziroma neuvrščene zelo zanimajo za beografsko konferenco.

Sama konferenca, ki se bo v Beogradu začela s svojim pripravljalnim delom 15. junija, in ki bo zatem od konca julija potekla s svojimi glavnimi zasedanjemi vse do konca leta, bo našla, kot so nam merodajni v Beogradu zagotovili, tudi pravočasno dograjeno novo konferenčno stavbo.

**ZAČASNA UKINITEV RUDNIKA
ŽIVEGA SREBRA V IDRIDI**

LJUBLJANA — Zaradi velikih izgub ki tarejo zadnja leta rudnik živega srebra Idrija, je slovenska vlada med drugim priporočila upravljalcem rudnika da začasno prenehajo s proizvodnjo ter opravljajo v rudniku le vzdrževalna dela, ki bodo omogočala ponovno obratovanje. Rudnik živega srebra Idrija naj bi prenehal s proizvodnjo najkasneje 1. julija letos.

Rudnik živega srebra Idrija je obratoval 500 let in se zdaj prvič —

ŠE NAKAJ NOVIC IZ DOMOVINE

razen med vojno — srečuje z dejstvom, da mora ustaviti proizvodnjo. že leta 1973 so na svetovnem tržišču začele padati cene živemu srebru. Padec je bil skokovit leta 1975, lani je bila cena steklenice živega srebra 100 dolarjev, pred štirimi, petimi leti pa okrog 500 dolarjev.

To je največja težava rudnika posebej zato, ker je vezan na svetovno tržišče: izvoz zajema kar 90 odstotkov proizvodnje.

Vsem rudarjem, ki jih rudnik ne bo več potreboval, bodo preskrbeli novo delovno mesto in zagotovili ustrezno prekvalifikacijo.

**KARAVANSKI PREDOR
DO LETA 1983**

LED — V hotelu Golf na Bledu je 2. marca končala delo avstrijsko-jugoslovanska podkomisija za tehnične in finančne zadeve pri gradnji predora pod Karavankami. Strokovnjaki obeh strani so izdelali predlog, o katerem bo razpravljala 21. marca na Dunaju meddržavna komisija.

Obstajajo možnosti, da bi začeli pripravljalna dela za gradnjo predora že naslednje leto, predor pa bi bil lahko zgrajen do leta 1983.

Obe državi naj bi za gradnjo prispevali kot nepovratna sredstva po 400 milijonov šilingov. Pri dnevnem pretoku 3800 vozil na dan ob cestni 100 šilingov bi imel objekt že pozitiven saldo.

Do 21. marca bodo pripravili

skupen predlog za razpis za oddajo del za glavni projekt, vendar mora pred tem Avstrija še sprejeti zakon o trasi ceste na svojem ozemlju. Vse kaže, da bodo razpis objavili že letos spomladan.

Dostopne ceste s potrebnimi platoji bosta naredili vsaka država na svoji strani. Za sam predor bosta zbirali ponudbi obe državi in iz dveh najboljših ponudnikov sestavili skupen team.

Vhod v predor skozi Karavanske bo v Jugoslaviji v bližini Hrušice pri Jesenicah, v Avstriji pa v Rožni dolini. Sam predor bo dolg 7,5 kilometra (v Jugoslaviji okrog 3,5 v Avstriji 4 kilometre). V prvi fazi bo širok 9,5 metra, samo vozišče 7,5 metra.

Ker je gradnja predvora vse bliže, bo pomembna naloga ureditev ceste v Jugoslaviji. Kot je znano, bo narejen glavni projekt za avto cesto Ljubljana-Naklo že letos, največjo pozornost pa bo treba takoj posvetiti vprašanju obvoza na Jesenicah. "Transjugoslovanska" cesta je sicer v Jugoslaviji na prvem prioritetnem mestu.

**PISATELJ ANTON INGOLIČ
70-LETNIK**

LJUBLJANA — član predsedstva SRFJ in predsedstva CK ZKJ Edward Kardelj je skupaj z ženo Pepco poslal brzjavno čestitko književniku Antonu Ingoliču ob njegovi sedemdesetletnici.

**AVSTRIJA O PRAVICI DO
PROGRAMA JRT**

DUNAJ — Avstrijski zunanjji minister dr. Pahr je podprt predlog za postavitev relejne postaje v Jugoslaviji, s katero bi omogočili prenašanje jugoslovanskega radijskega in televizijskega programa tudi na področje Avstrije oziroma Koroške. V intervjuju na avstrijskem radiu je dr. Pahr vprašanje jugoslovanske relejne postaje, torej vprašanje, ki v Avstriji oziroma na Koroškem vse bolj dobiva političen prizvok, označil kot stvar, ki "zadošča evropski konvenciji o človekovih pravicah, po kateri je zagotovljena svobodna izmenjava informacij ne glede na državne meje".

Avstrijski minister je poudaril, da želi slovenska narodnostna manjšina na Koroškem spremljati jugoslovanske radijske in televizijske oddaje. Ta njihova želja je povsem "legitimna", je menil dr. Pahr in dodal, da so bile podobne želje izražene tudi s strani manjšine na južnem Tirolskem.

Na vprašanje, ali pomeni to, da sam ne bi imel nič proti temu če bi na Koroškem v primeru, da ni nikakršnih tehničnih problemov, oddali program JRT, je dr. Pahr izjavil: "Ne bi imel in ne bi mogel imeti nič proti, ker Jugoslavija izrablja samo možnost, ki je pravno pripadala."

Izjava ministra Pahra pomeni prvi javni politični "vizum" za oddajanje jugoslovanskega radijskega in televizijskega programa na Koroškem s pomočjo relejne postaje na Peči in Golici, proti čemur se v Avstriji za sedaj upirajo tudi na nojbolj uradnih mestih.

YUGOSLAV AIRLINES

Najkrajša in najenostavnejša pot domov je z J.A.T.-om.

Letala jugoslovanske letalske družbe imajo direktno zvezo med Sydneym in Beogradom. Odlet iz Sydneysa vsak četrtek 4.15 h popoldne in vsako nedeljo ob istem času.

Vsa pojasnila lahko dobite pri vašem potniškem agentu ali pa v pisarni.

YUGOSLAV AIRLINES

88 Pitt Street, SYDNEY, telefoni: 221-2899, 232-3399.

Za rezervacije telefonirajte na: 221-2199.

Pisarna je odprta od 9h zjutraj do 5.30 h popoldne, kakor tudi ob sobotah dopoldne med 9. in 12. uro.

Rojaki v Victoriji in Melbourne imajo na razpolago naše urade na

500 COLLINS STREET,

MELBOURNE — Telefon: 612-2256.

